

Archeologienota Lauwe Waterstraat 48

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Gwendy WYNS

21-4-2021

Titel: Archeologienota Lauwe Waterstraat 48

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Gwendy Wyns

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2021A34

Intern projectnummer: 2021.004

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Lauwe (Menen), Waterstraat 48

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 65552,74 en Y: 165222,85; X: 65719,19 en Y: 165315,24

Oppervlakte plangebied: ca. 7031m²

Kadastergegevens: Menen, afdeling 3, sectie A, percelen 73W en 74I4 (zie figuur 8)

Topografische kaart: zie figuur 6 en 7

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Gwendy Wyns (assistent-archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 21/04/2021

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	10
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	13
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	17
2.4. HISTORISCHE SITUERING	19
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	29
3. SYNTHESE	30
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	30
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	31
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	32
4. SAMENVATTING	34
5. BIBLIOGRAFIE	37
6. BIJLAGES	38

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Lauwe Waterstraat 48 (deelgemeente van Menen, provincie West-Vlaanderen), deels gelegen in woongebied, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Deze archeologienota is een herwerking van de reeds in akte genomen archeologienota met ID 17259.¹ Omdat de bouwplannen ondertussen licht gewijzigd zijn ten opzichte van de bouwplannen opgenomen in die initiële archeologienota, dient er een nieuwe archeologienota opgemaakt te worden. Deze verschilt niet wezenlijk van de eerste versie, enkel de bouwplannen en de beschrijving van de werken zijn wat aangepast. Voor het overige is de archeologienota niet gewijzigd, ook het advies is hetzelfde gebleven, net als de projectcode.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/17259>

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.² Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt³, de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius⁴, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁵ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁶

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

² <https://cai.onroenderfgoed.be/>

³ <http://www.geopunt.be/kaart>

⁴ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁵ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁶ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

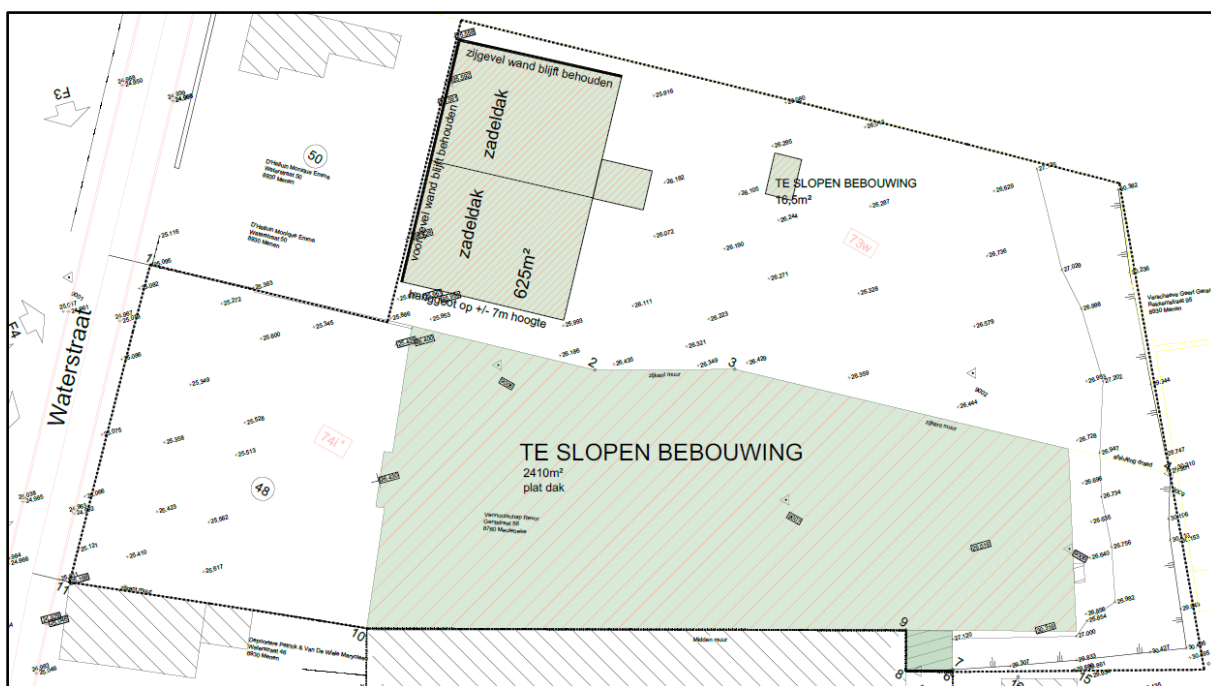
Het terrein is ca. 7031m² groot en heeft een onregelmatige, west-oost georiënteerde vorm. Het sluit in het westen aan op Waterstraat. Aan de straatzijde zijn een verharde parking en openlucht showroom aanwezig, de rest van het terrein wordt ingenomen door magazijnen en fabrieksgebouwen, met enige verharding rondom. In de noordoostelijke hoek en langs de oostelijke grens is een groenzone aanwezig. Deze oostelijke groenzone is gelegen op een steil talud; de gronden net ten oosten van het plangebied zijn ca. 3m hoger gelegen dan het plangebied.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Recente luchtfoto met zicht op het plangebied (bron: initiatiefnemer).

Figuur 3 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 4 Zicht op het plangebied vanuit Waterstraat (bron: <https://www.google.com/maps/>).

2.2. Geplande werken

De loodsen op het terrein worden gesloopt, de verhardingen opgebroken, en de groenzone in de noordoostelijke hoek wordt verwijderd. De groenzone langs de oostelijke grens blijft behouden, dit is een zone van 573m² waar geen werken zullen gebeuren. Vervolgens wordt op het terrein een bedrijfsverzamelgebouw ingericht, bestaande uit 18 individuele units. Deze zijn bereikbaar via een nieuwe wegenis die zal aansluiten op de Waterstraat. Langsheen de wegenis worden aan de units parkeerplekken voorzien. Op het nieuwe bedrijventerrein worden ook 2 wadi's uitgegraven. Verspreid over het terrein worden onder de verharding 14 regenwaterputten geplaatst, en in de wegenis worden 3 infiltratietunnels voorzien, alsook een riolering. De nieuwe vloerpas van de units komt ca. 0,5m lager te liggen dan de huidige vloerpas van de loodsen, wat betekent dat er na de sloopwerken en voorafgaand de bouwwerken een nivellering van ca. 0,5m diep zal plaatsvinden op het grootste deel van het terrein. In het noordoosten wordt een langgerekte wadi aangelegd. De wadi, regenwaterputten en infiltratietunnels worden uitgegraven tot ca. 2 à 2,5m onder de nieuwe vloerpas. Het grootste deel van de opgebroken parking blijft braakliggend; deze zone is gelegen in woongebied, later zal hier een aparte aanvraag voor omgevingsvergunning worden ingediend voor het bouwen van woningen.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het grootste deel van het plangebied: sloop en opbraakwerken, nivellering tot 0,5m diep, uitgravingen voor aanleg van de wegenis, de nutsleidingen en -voorzieningen en de wadi, het optrekken van bedrijfsunits. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Deze werken vinden dus niet plaats op de oostelijke zone van 573m², de geplande werken zullen een impact hebben op een terrein van ca. 6458m².

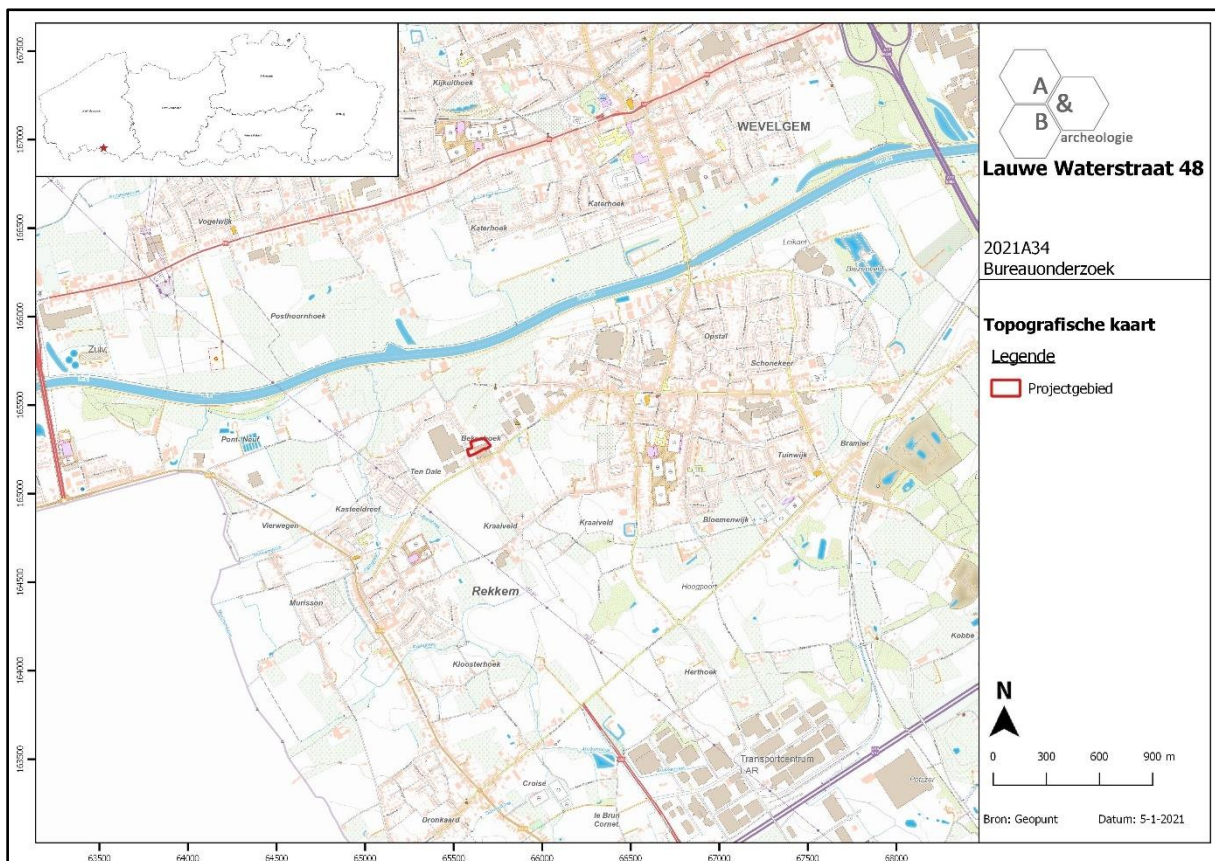

Figuur 5 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

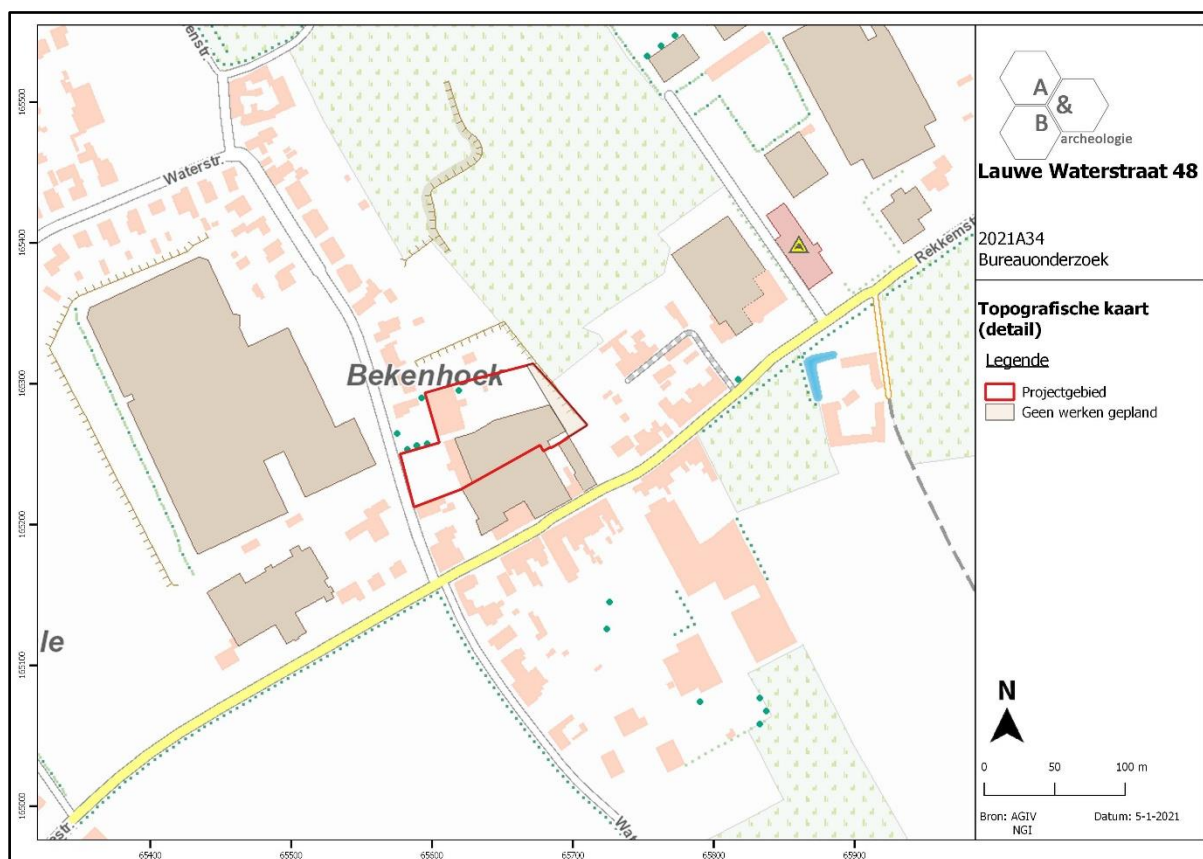
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

Lauwe is een deelgemeente van de fusiegemeente Menen, die ook nog bestaat uit de stad Menen en de deelgemeente Rekkem. Lauwe is gelegen centraal in het zuiden van West-Vlaanderen, nabij de Franse grens. Lauwe grenst in het zuiden aan Rekkem, in het westen aan Rekkem en Menen, in het noorden aan Wevelgem, en in het oosten aan Marke en Aalbeke (deelgemeenten van Kortrijk). De grens met Wevelgem wordt gevormd door de Leie, die met Marke door de E403 Brugge-Doornik. Verder ten zuiden, doorheen Rekkem, loopt de E17 autosnelweg zuidwestwaarts richting Rijsel. De Waterstraat is een zijstraat van de Rekkemstraat/Lauwestraat, die de dorpskernen van Lauwe (ca. 1km ten noordoosten) en Rekkem (ca. 850m ten zuidwesten) met elkaar verbindt. Het plangebied is net ten noorden van de Rekkemstraat gelegen, buiten de dorpskernen van beide gemeenten. In de directe omgeving zijn zowel bedrijven/loodsen gelegen als woningen, in de ruimere omgeving zijn landbouwgronden met verspreide bebouwing aanwezig. Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het plangebied hoofdzakelijk ingekleurd als 'andere bebouwing', met een stukje 'akkerbouw' en 'weiland' in het oosten. Dit komt ongeveer overeen met het huidige gebruik van het terrein.

Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

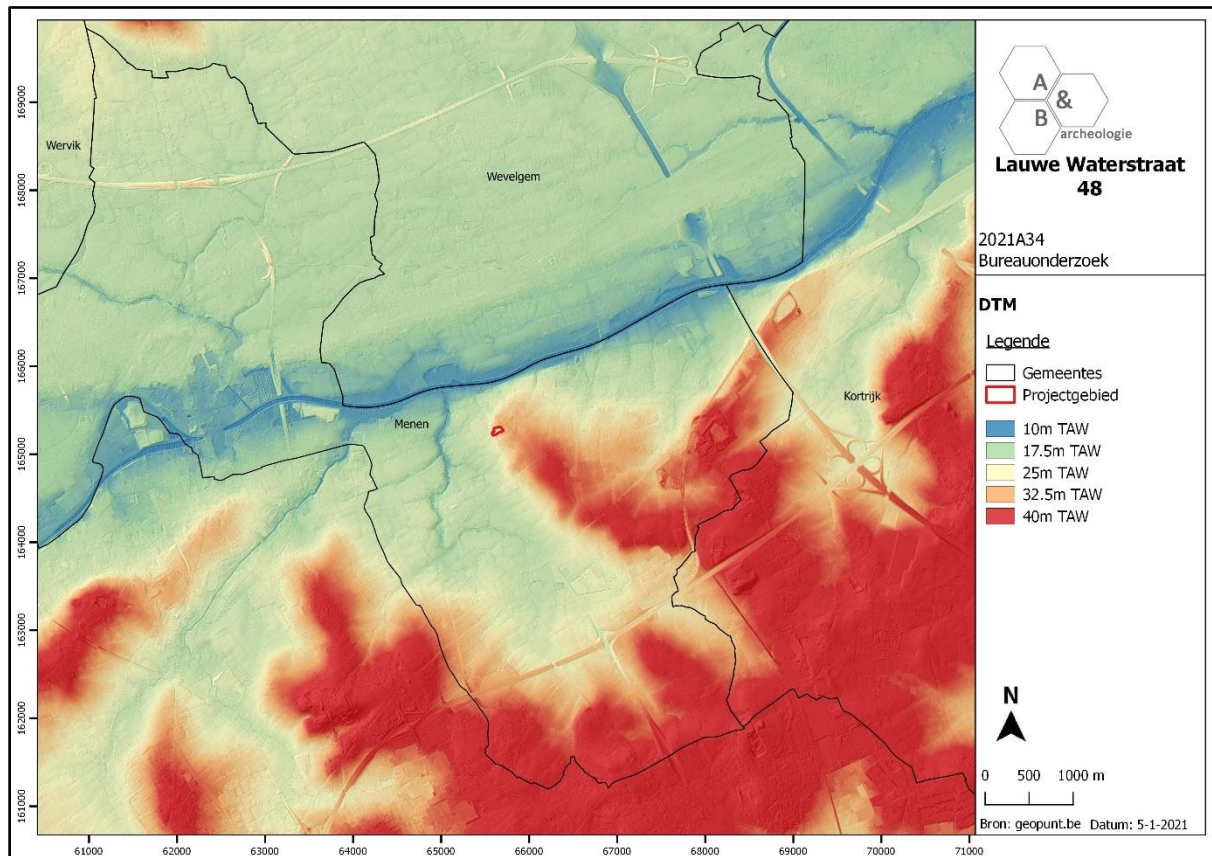
Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

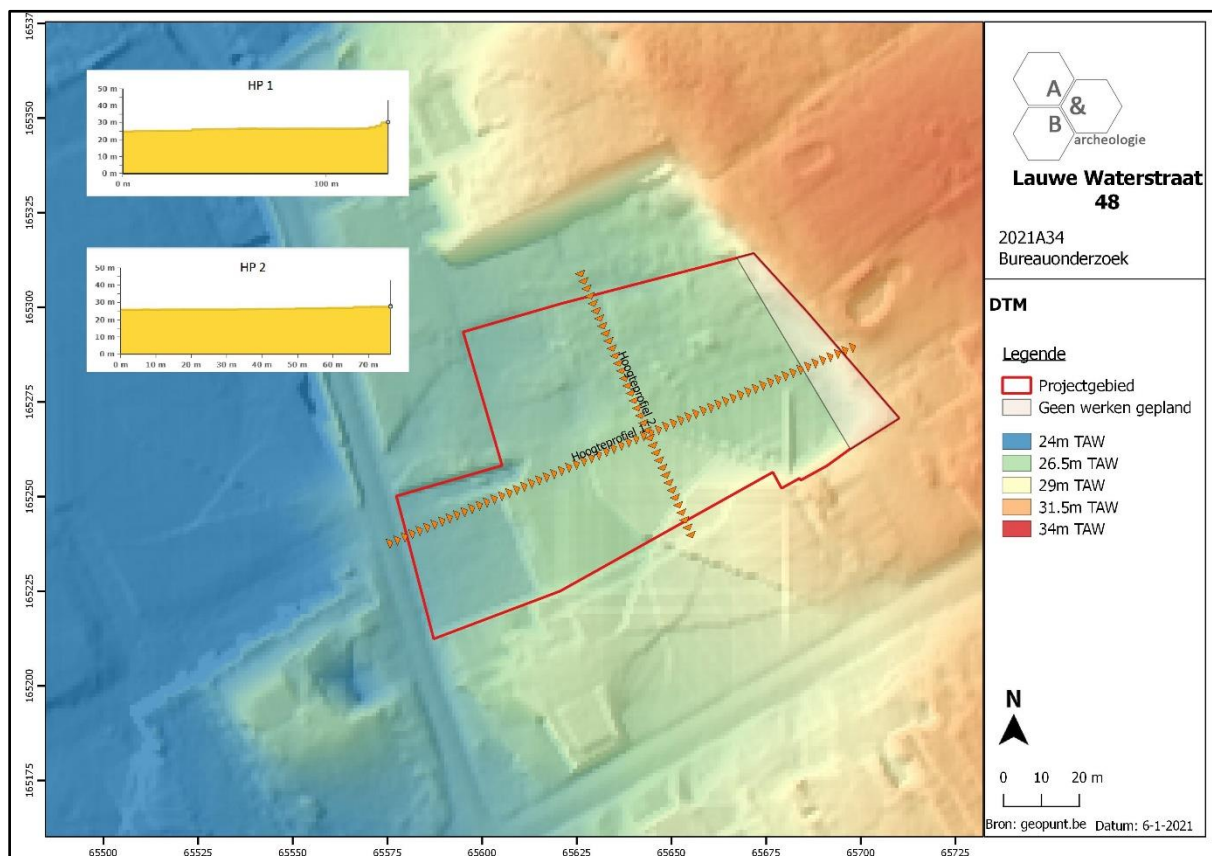
Figuur 9 Zicht op de bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

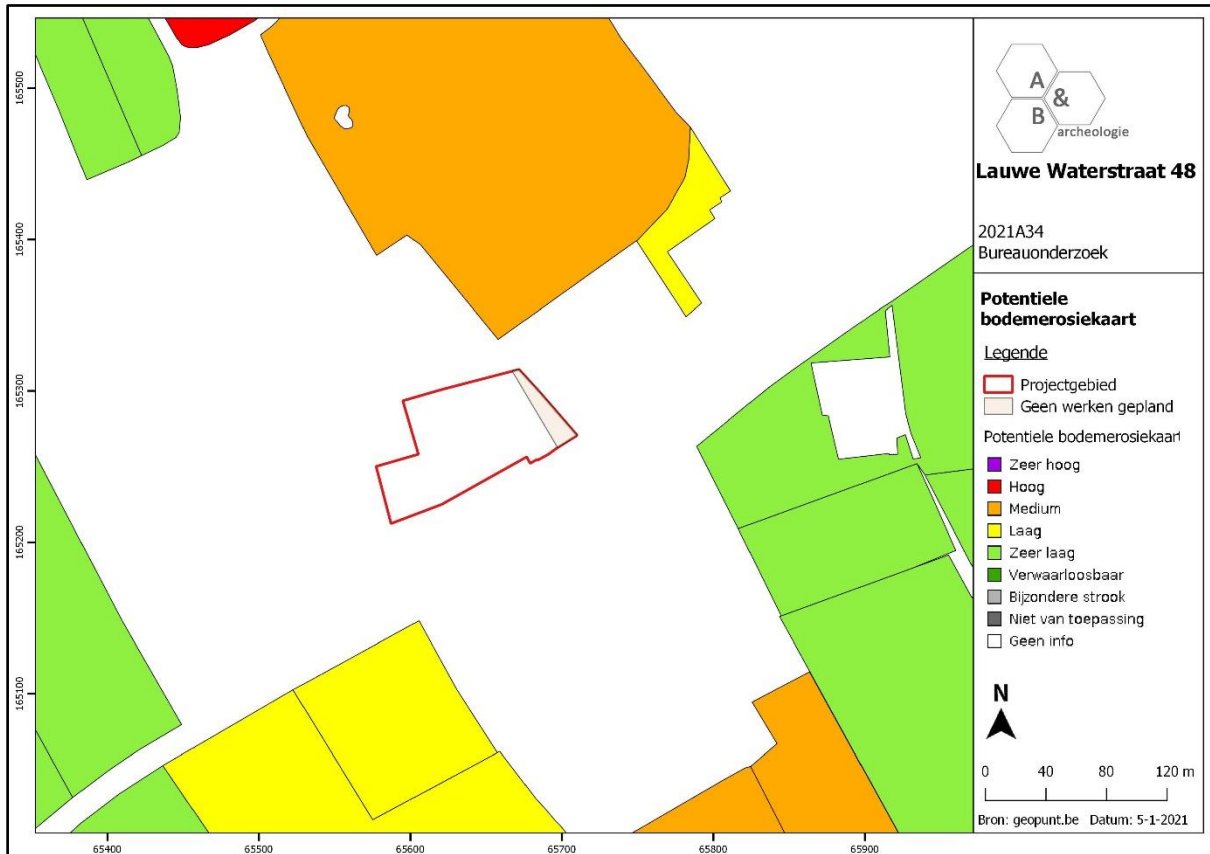
Het grondgebied van Lauwe wordt in het noorden bepaald door de Leie en diens vallei. Ten zuiden van de vallei zijn enkele heuvelruggen gelegen, en meerdere waterloopjes wateren vanaf deze ruggen af naar de Leie. Het plangebied is gelegen op het noordelijke uiteinde van zo'n hogere rug, buiten de vallei van de Leie. De Leie bevindt zich zo'n 500m ten noorden van het terrein, 600m ten westen stroomt diens bijrivier de Palingbeek. De specifieke ligging van het plangebied – op een hogere top uitkijkend over de Leievallei en de omringende lagere gronden – is duidelijk te zien op het digitale hoogtemodel. Op het detail van het hoogtemodel, als wordt ingezoomd op het plangebied, is te zien dat het terrein geleidelijk helt van west (+25m TAW) naar oost (+27m TAW), om dan aan de oostelijke grens plots te stijgen naar +30m TAW en hoger. De gronden ten zuiden en iets ten noorden kennen deze abrupte overgang niet, daar is de daling van oost naar west veel geleidelijker. Dit duidt er op tegensprekelijk op dat heuveltop ter hoogte van het terrein aanzienlijk is afgegraven (meerdere meter diep, vooral in de centrale en oostelijke zone), vermoedelijk voor het creëren van een vlakker terrein voorafgaand de bouw van de huidige gebouwen. Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied niet ingekleurd. Aan enkele percelen ten noorden wordt een medium erosiegraad toegekend.

Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

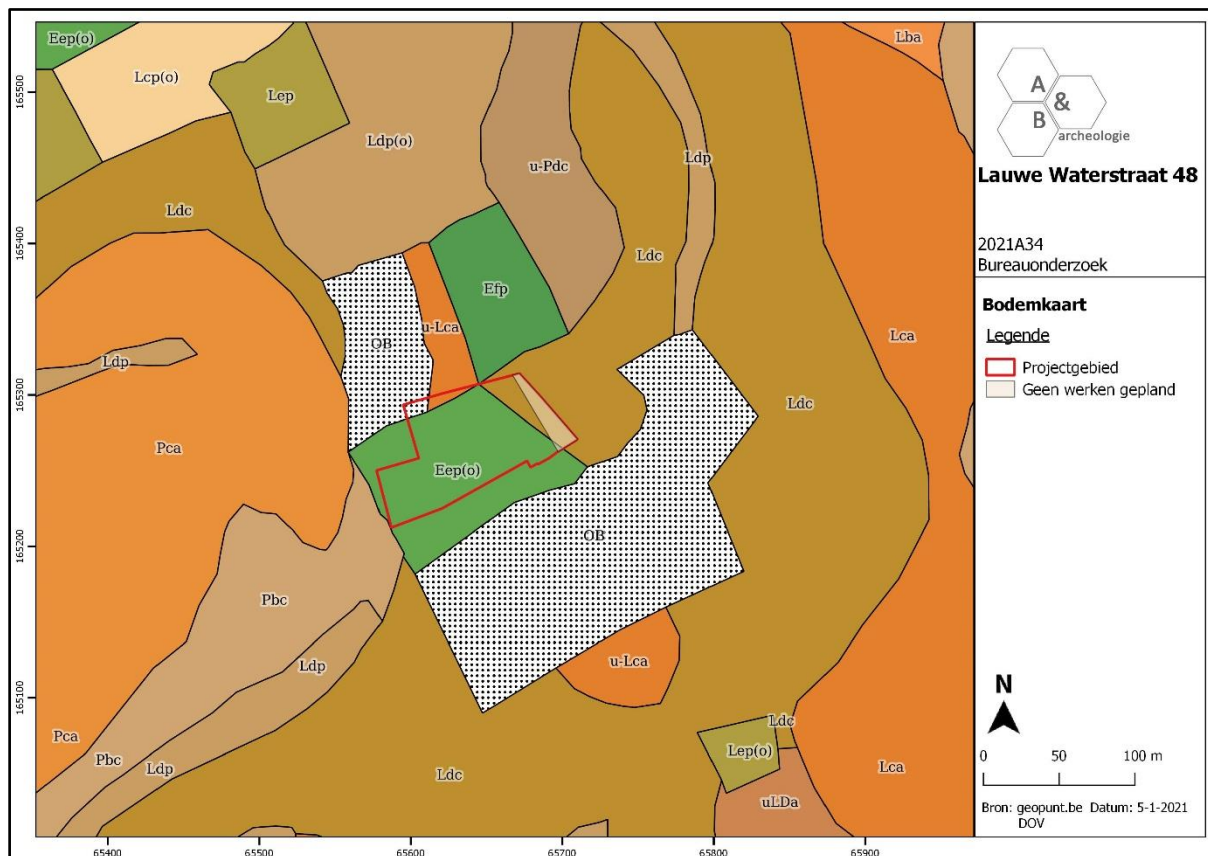
2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart worden een aantal bodemtypes aangeduid ter hoogte van het plangebied:

- Eep(o) op het grootste deel van het terrein: sterk gleyige kleibodem zonder profiel. De (o) duidt op een sterke antropogene invloed. De humeuze bovengrond is donker grijsbruin en sterk humeus met veel roest. De blauwgrijze reductiehorizont begint vanaf de diepte van 100cm. Deze gronden zijn veel te nat en soms tijdelijk overstroomd in de winter; goed vochthoudend in de zomer.
- Ldc in het oosten: matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Het zijn matig natte, matig gleyige zandleemgronden met donker grijsbruine bouwvoor. Onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloopte horizont voor die aan de contactzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is verbrokkeld, sterk gevlekt en door oxydo-reductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Soms wordt het materiaal zwaarder of zandiger in de diepte. Heel dikwijls komt op wisselende diepte het Tertiair substraat voor. Boven het klei- of klei-zandsubstraat komt veelal een roestige band voor ten gevolge van het stagnerend water. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B. Deze bodems zijn te nat in de winter, blijven lang fris in de lente en zijn algemeen goed vochthoudend in de zomer.

- OB in het noorden: bebouwde zone. Dit zijn kunstmatige gronden waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel door ingrijpen van de mens werd gewijzigd of vernietigd.
- u-Lca in het noorden: matig droge zandleembodem met textuur B horizont. De u- duidt op klei op geringe of matige diepte. De Ap rust rechtstreeks op de textuur B. Deze textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruin zwaar zandleem. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast.

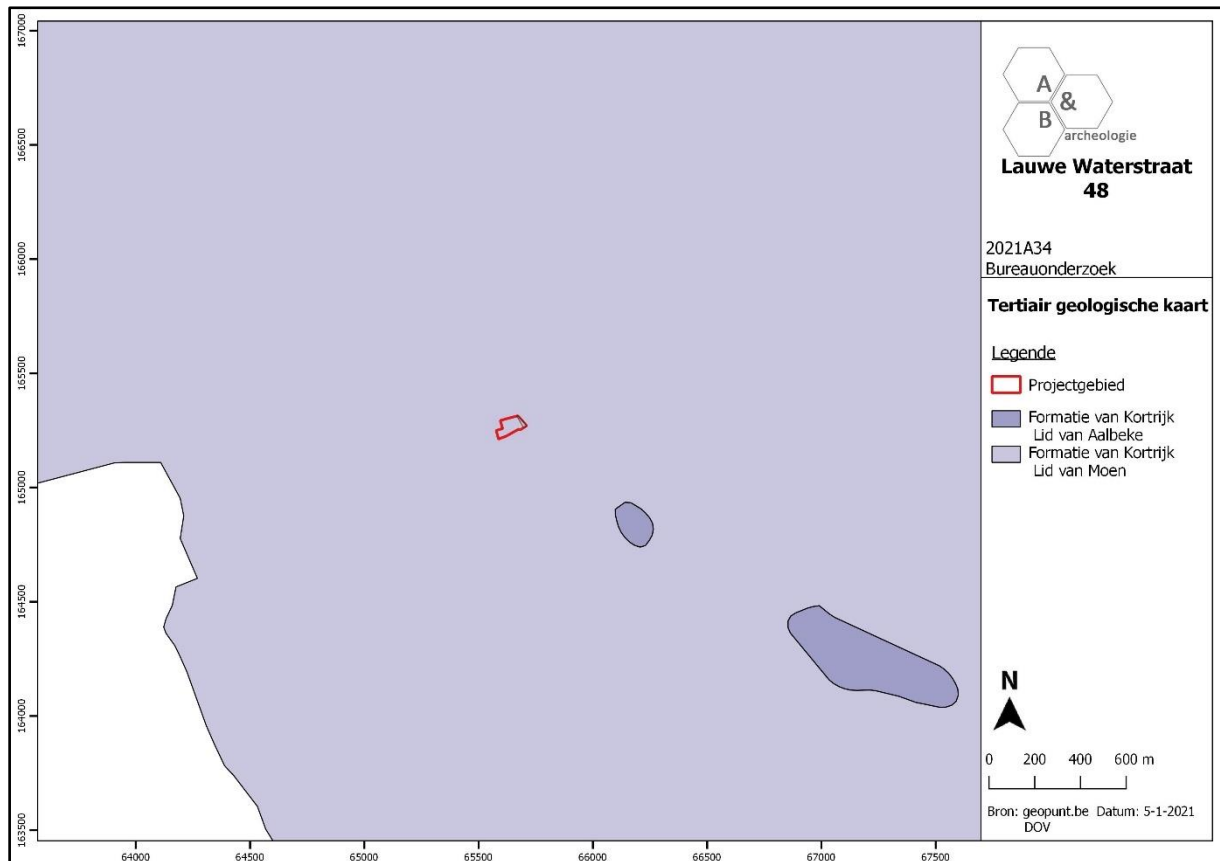
De bodemkaart werd opgesteld in de jaren 1950-1960; aangezien het plangebied nog wordt gekarteerd, moet de afgraving van de heuvel en de huidige bebouwing van nadien dateren.

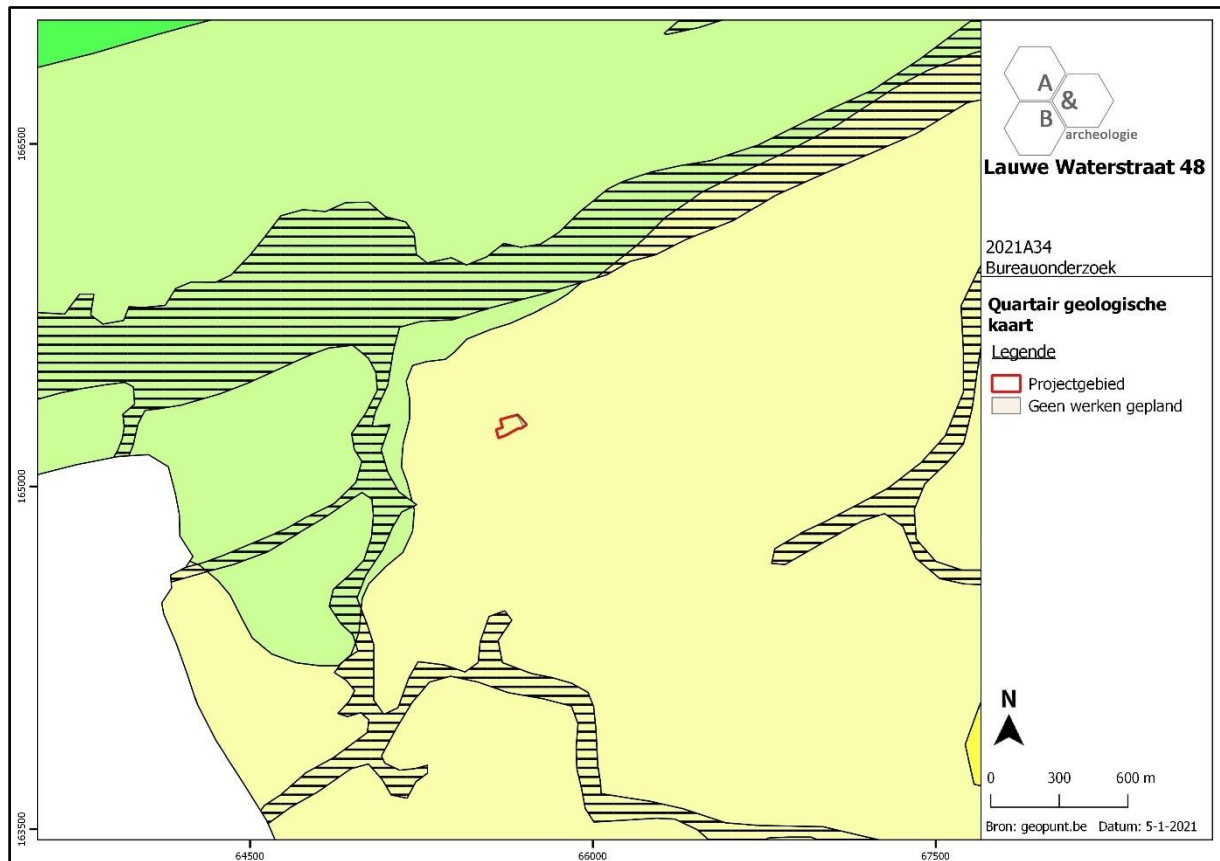
Figuur 13 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

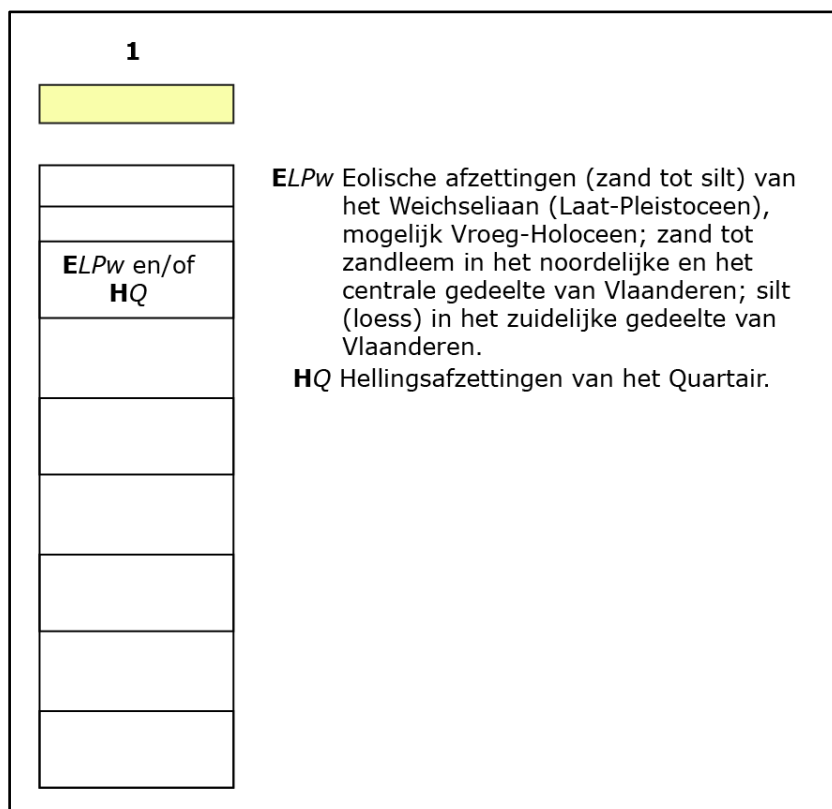
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk, Lid van Moen. Deze geologische eenheid kenmerkt zich door grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; Nummulites planulatus. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 1: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (1). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 14 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁷

Het plangebied was steeds gelegen in een landelijk gebied, buiten de dorpskernen van Lauwe en Rekkem.

De geschiedenis van Lauwe gaat terug tot de vroege middeleeuwen. De naam "Lauwe" werd volgens Sanderus voor het eerst aangetroffen in een boek geschreven door een zekere Meyer in 804 die het heeft over "Milo en Jacob van Lauwe". Andere vermeldingen als "Lo" of "Loa", in 1128 als "Louwa" en in 1143 als "Lauha", laatste benaming vermoedelijk afkomstig van "aleu" wat lichtend en helder betekent. De betekenis van de benaming Lauwe kan in verband gebracht worden met water, "lova" is het Keltische woord voor "waterloop". Volgens andere bronnen afkomstig van "lavo", de naam van een voormalig meer gevormd door de afvloeiende waters van de heuvels in de buurt. Voordat Lauwe een parochie was, is er vermoedelijke reeds een zeer primitieve bidplaats aanwezig. De in 668 gestorven heilige Obertus, bisschop van Kamerijk, zou volgens de overlevering zijn gedoopt aan een waterput op de vroegere Klaphoek. De heerlijkheid van Lauwe gaat terug op een kleine nederzetting aan de Leieoever. Rond 804 zou er een kleine dorpsgemeenschap aanwezig zijn aan een doorwaadbare plaats van de Leie. Lauwe behoorde tot de kasselrij van Kortrijk en de roede der dertien provinciën. De heerlijkheid Lauwe bestond uit enkele lenen waaronder goed Ten Ockere, Ten Daele, Ten Opstalle, Ter Corps, Ter Veere, de Chobbels, Te Paridaen, de Swaene Couter, den Scapwal, ter Plaetse en de Crygerie. De oudst gekende heer van Lauwe is Ursderius (1128). Disderus van Halewijn, heer van Lauwe, was in 1143 overste van het St.-Pieterskapittel te Rijsel dat ook sedert 1143 het patronaatsrecht had over de kerk van Lauwe. Deze stenen Romaanse kerk werd wellicht gebouwd omstreeks 1100. Na de slag van Westrozebeke werden alle goederen van de heren van Lauwe verbeurd verklaard en kwamen in handen van de familie van Ghistelle. Door het huwelijk van Jacqueline van Ghistelle met Jan van Halewijn (overleden in 1440) kwam de heerlijkheid Lauwe in handen van de familie van Halewijn. In 1544 kwam de heerlijkheid in handen van Philip de Croy, hertog van Aarschot. De laatste eigenaar van de heerlijkheid van Lauwe was Juliaan Louis Frans Bidé de la Grandville, graaf van Lauwe en Rekkem. Tijdens de Franse Revolutie werd hij gevangen genomen. Hij stierf in 1802. Rond 1600 worden er vernielingen aan de kerk aangebracht door het Schotse garnizoen van Menen. Gedeeltelijke heropbouw volgt in de 17de eeuw. In de tweede helft van de 18de eeuw wordt de kerk gedeeltelijk afgebroken omwille van de slechte toestand waarin ze zich bevond. In 1787 sloping van de zuidbeuk en vervanging van de toren door een kleiner klokkenhuis. Langzamerhand evolueerde de gemeente Lauwe van een landbouwersdorp naar een geïndustrialiseerde gemeente. Het aantal inwoners groeide gestaag van ruim 1000 rond 1800 tot bijna 5000 rond 1910. Door de aangroei van de bevolking komt er een uitbreiding van bepaalde wijken in de 19de eeuw. In de 18de en 19de eeuw werden ook heel wat hoeves opgetrokken die vaak teruggaan tot stichtingen van de 14de of 15de eeuw. Veelal ging het om omwalde hoeves waarvan de wallen ondertussen gedicht zijn en de hofpoorten verdwenen. De oudst bekende is het kasteelhof ter Boenaerde (langs de Rekkemstraat, iets ten oosten van het plangebied) dat teruggaat tot een versterkte kasteelhoeve uit de 17de eeuw. Verschillende hoeves verdwenen in de jaren 1960. Vanaf 1877, bouw van een nieuwe neogotische kerk naar ontwerp van bouwmeester L. De Geyne (Kortrijk). De kerk met St.-Bavo als patroonheilige werd ingewijd op 30

⁷ <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/14502>; <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/14503>

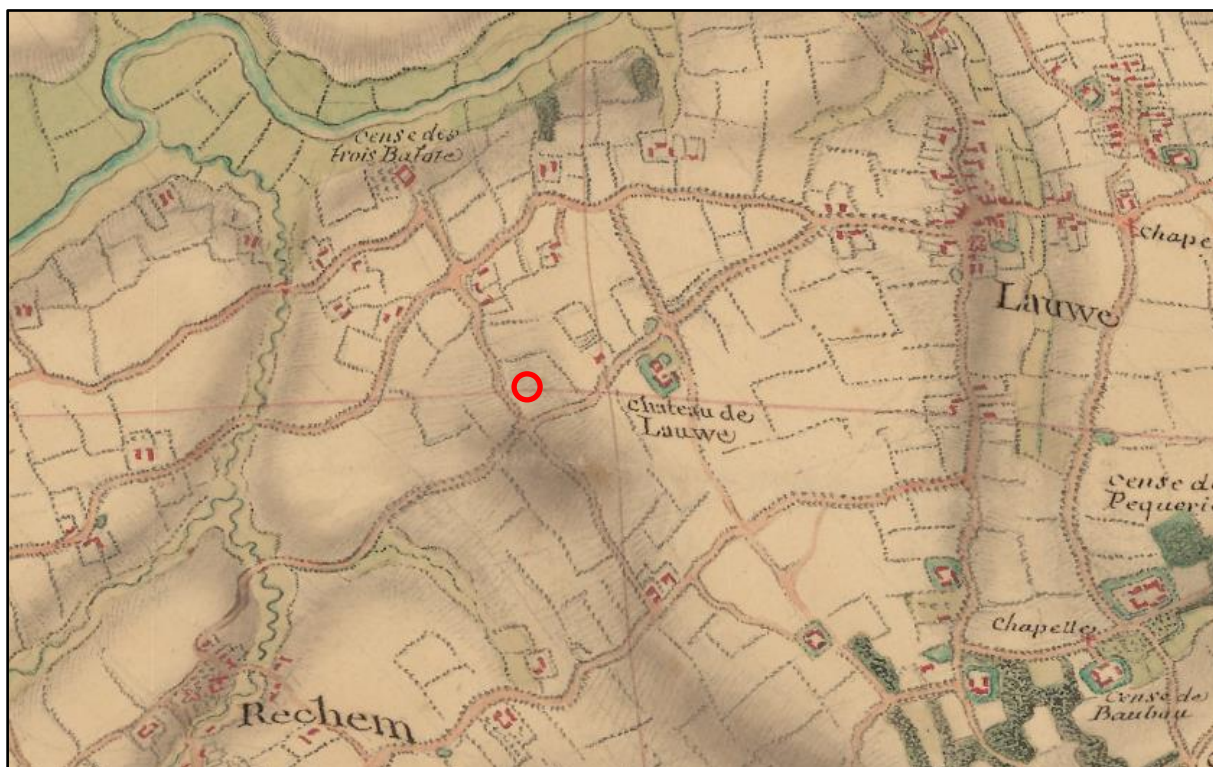
oktober 1879. De oude kerk werd afgebroken tussen 1880 en 1882. Tijdens de 19de eeuw werden heel wat openbare werken uitgevoerd waardoor het landelijk karakter van Lauwe deels verloren ging. Aanleg van de spoorweg tussen 1838 en 1842. Het stationsgebouw werd in 1868 opgetrokken en het goederenstation in 1871. Aanleg van de baan Kortrijk-Rekkem in 1855. In 1832 wordt de Leie gekanaliseerd, in 1868-1869 wordt de eerste brug over de Leie aangelegd. Voordien werden de twee Leieoevers tussen Lauwe en Wevelgem verbonden door middel van een veerdienst. De stad Menen gaf pas in 1864 de toestemming tot het bouwen van de brug. Menen had als versterkte garnizoensstad de Leie altijd als natuurlijke grens gebruikt en verboden bruggen te bouwen. De ijzeren brug op pijlers werd tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitse troepen vernield. In 1917 kwam een houten exemplaar in de plaats. Door de expansie van de gemeente worden ook verschillende openbare gebouwen opgetrokken. De Eerste Wereldoorlog zorgde in Lauwe voor een enorm woningtekort. Samen met het Albert-fonds dat heel wat houten barakken oprichtte in de gemeente, voorzag ook de gemeentelijk bouwcommissie "Eigen haard is goud waard" in de nood om woningen. In 1921-'22 wordt de Leie op twee plaatsen rechtgetrokken. Daardoor bezit Lauwe twee eilanden en twee dode Leiearmen. De tweede brug over de Leie, opgetrokken in 1917 werd vernield door wegtrekkende Duitse troepen in 1918. In 1922 wordt er een derde vaste brug opgetrokken. Het is een zware metaalconstructie op twee pijlers van blauwe steen. Deze brug wordt in mei 1940 door geallieerde troepen vernield. Tot halfweg de jaren 1950 gebeurde de overtocht met de boot en via houten noodbruggen. In 1955 wordt de huidige brug van voorgespannen beton opgetrokken. Industrialisatie op het einde van de 19de - begin van de 20ste eeuw met een bloeiende vlas- en pannennijverheid. In 1930 telt de gemeente 104 nijverheidsinstellingen, 40 fabrieken en vijf rootputten. Naast de grote en kleine bedrijven waren er een groot aantal alleenstaande zelfstandigen actief. In 1898 stichting van de jacquardweverij De Witte-Lietaer door Zeno Dewitte en zijn echtgenote Leonie Lietaer. De eerste producten waren linnen weefsels, aanvankelijk alleen met vlas. Vanaf 1900 worden vlas en katoen naast en door elkaar gebruikt voor handdoeken en tafellakens. Vanaf 1919 kent het bedrijf een snelle expansie waardoor het uitgroeide tot één van de grootste weverijen van Europa.

Ook Rekkem kent een vroegmiddeleeuwse oorsprong. Onder de Franken ontstond wellicht de naam "Rekkem". Rekkem zou een samenstelling zijn van "Rek" en "hem". Volgens een eerste theorie zou "hem" zijn afgeleid van het Germaanse "hamma" wat "landtong uitspringend in een inundatieterrein" zou beteken. Dit lijkt logisch vermits Rekkem zou zijn ontstaan in een bocht van de Palingbeek. "Rek" zou dan kunnen slaan op "diep" ofwel op de Frankische benaming van de beek: "Reka". Andere theorieën geven verschillende betekenissen aan beide woorden. "Hem" zou de betekenis hebben van "nederzetting" of "huis". "Rek" zou volgens de ene bron afkomstig zijn van een persoonsnaam: Rigobert en volgens de andere bron zou het zijn afgeleid van het Frankische woord "rakja" dat "plank" of "staak" zou betekenen. De heerlijkheid Rekkem is waarschijnlijk ontstaan in de loop van de 11de eeuw. In het midden van de 12de eeuw bestond Rekkem zowel als dorp en als parochie. Omstreeks 1173 wordt "Reckeham" al genoemd als "villa" of dorp. Rond 1200 waren de grenzen van de parochie Rekkem ongeveer gelijklopend als deze van de latere gemeente. Rekkem maakt deel uit van de Roede der Dertien Parochieën, één van de vijf roeden van de kasselrij van Kortrijk dat tot het graafschap Vlaanderen behoorde. De heerlijkheid Rekkem-ter Hagen heeft als achterlenen Kerkhove (vermoedelijk achterleen sinds de 13de eeuw), Sbruwers en Heuvelberg, (beide vermoedelijk achterleen sinds de 14de eeuw) en een vierde achterleen, het tiend van Rekkem-ter Hagen waarover weinig of niks bekend is. De westelijke grens van de heerlijkheid scheidt de kasselrijen van Kortrijk en Rijsel, en is nu nog de land- en taalgrens. Vanaf het midden van de 14de eeuw is er sprake van de

heerlijkheid "Ten Bulcke", een heerlijkheid die afgesplitst werd van deze van Rekkem. Vanaf 1205 wordt in historische bronnen gewag gemaakt van personen die de naam "van Rekkem" dragen. In 1242 wordt voor het eerst een heer van Rekkem vermeld: Robrecht van Lampernisse. De nieuwe heerlijkheid, die tevens dorpsheerlijkheid is, wordt tot de Franse Revolutie bestuurd door een adellijke familie die zich heer van Rekkem noemt. Uit documenten van 1163 blijkt dat Rekkem reeds in de eerste helft van de 12de eeuw een "ecclesia" of parochiekerk bezat. De kerk werd gebouwd op de grond van de heerlijkheid Rekkem-ter Hagen, eigendom van de heren van Rekkem. De kerk lag vlakbij de kasteelhoeve van de heerlijkheid en vlakbij een bron. Vermoedelijk werd door de heer van Rekkem toelating gegeven het perceel te bebouwen met een kerk. Ook de grond waarop de pastorie gebouwd was, was eigendom van de heer van Rekkem. Een andere mogelijkheid is dat de heer van Rekkem zelf de kerk liet optrekken en op latere datum alles geschonken heeft aan het bisdom. Tijdens de Frans-Spaanse oorlog in de 17de eeuw, werd de kerk van Rekkem in 1658 in brand gestoken. De missen werden hierop tijdelijk gecelebreerd in de kasteelhoeve van de toenmalige heer van Rekkem, Bernard de Haynin. De heropbouw van de kerk begon in 1660. Wegens geldgebrek werd het koor pas in 1679 gebouwd en afgewerkt in 1683. Met de heropbouw van de kerk, werd ook de "Plaats" vernieuwd. De oude plaats bevond zich voor de kasteelhoeve en de kerk. Bernard de Haynin liet het plein verplaatsen naar de open plaats langs de huidige Moeskroenstraat, de plek waar het huidige dorpsplein of "Plaats" zich nu bevindt. Tot in de 19de eeuw was deze plaats een gewoon grasveld waarop de was werd gebleekt. In 1668 werd Rekkem Frans grondgebied door het Verdrag van Aken. Ondertussen was in 1666 Bernard de Haynin tot baron verheven, en de heerlijkheid van Rekkem werd zodoende een baronnie. In 1678 keerden vier van de vijf roeden van Kortrijk terug naar Vlaanderen. Zodoende hoorde ook de roede van de Dertien Parochieën bij de Oostenrijkse Nederlanden met de grens ten westen en ten noorden van Rekkem. Door de gedeeltelijke herbevolking van de streek na de 80-jarige oorlog (1568-1648) werd Rekkem voornamelijk Franstalig. Vele plaatsnamen werden vervangen door Franse tegenhangers (bijvoorbeeld "Keerwere" werd "Grand Barbe", "Plas" werd "Plat d'eau" en "Camp Fosse" kwam in de plaats van "Descamps Put"). Toch bleef Rekkem hoofdzakelijk tweetalig Frans-Nederlands. Tussen 1900 en 1930 trekt een groot aantal Vlaamstalige arbeiders uit het binnenland naar de grens met Frankrijk om er werk te zoeken. Deze migratie stopte vlak voor de Tweede Wereldoorlog wanneer Frankrijk zijn grenzen sloot. Tot de talentelling van 1947 zal Rekkem een tweetalig statuut bezitten. Nadien werd het officieel een Vlaamstalige gemeente. Rekkem kende vanaf de 15de eeuw een heuse molentraditie. Voornamelijk in het hoger gelegen gehucht Castert, ook wel Kattesteert genoemd, werden een aantal molens opgericht. Zo kende de molen Dumoulin zijn eerste vermelding in 1451. In 1641 werden reeds twee molens vermeld langs de straat naar Tourcoing. In de 19de eeuw kenden de molens een teloorgang. Halfweg de 19de eeuw was er nog sprake van drie molens: de Oude Staakmolen of molen Dumoulin, de houten Oliemolen en de Molen Vandeputte. Van deze drie zouden er in 1862 slechts twee en na 1921 nog slechts één overblijven. Een beperkte industrie zou zich beginnen ontwikkelen voornamelijk in de tabak- en vlassector, maar deze kon zich nooit echt doorzetten en verdween nagenoeg volledig. "De Plaats" werd halverwege de 19de eeuw aangelegd met stenen. Langs de steenweg werden ook tal van huizen opgetrokken. Rond 1900 werd een tramlijn geïnstalleerd die Menen met Moeskroen verbond en dus over het grondgebied van Rekkem liep. Deze tramlijn werd in 1931 geëlektrificeerd. In 1921 werd er centraal op het plein een kiosk geïnstalleerd die in 1964 weer verdween. Op zondag 5 oktober 1914 vielen de Duitse troepen Rekkem binnen. Doordat Rekkem in een vallei ligt, vonden de Duitse troepen dit terrein ideaal voor krijgsverrichtingen. Zo werden het pensionaat, de pastorie en de gemeenteschool ingenomen door de Duitse troepen. Ook de kerk werd tijdelijk omgevormd tot veldhospitaal. De vlasfabriek van Adolphe Dhallevin deed dienst

als noodkerk. Na de Eerste Wereldoorlog neemt de concentratie van grensarbeiders uit het Vlaamse binnenland toe. Rekkem blijft evenwel een landbouwgemeente met zeer geringe industrialisatie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden in 1943 de parochiegrenzen tussen Lauwe, Rekkem, Wevelgem, Menen en Marke herzien. De grens tussen de Sint-Bavoparochie (hoofdzakelijk grondgebied van de gemeente Lauwe) en de Sint-Niklaasparochie werd vanaf dan bepaald door de loop van de Palingbeek. De geringe vlasverwerkende nijverheid verdwijnt nagenoeg helemaal na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de tweede helft van de jaren 1960 wordt gestart met de aanleg van de autosnelweg E3 (huidige E17). De snelweg doorsnijdt het ganse grondgebied. Sinds de Europese binnengrenzen in 1993 werden opgesteld, heeft de grenspost op de E17-A22 in Rekkem zijn traditionele functie verloren. In 1967 wordt als gevolg van de aanleg van de autosnelweg een nieuwe parochie "Maagd der Armen" opgericht, die begrensd wordt door de autoweg E17, de landsgrens België-Frankrijk, en de gemeentegrenzen tussen Rekkem en Aalbeke en Rekkem en Moeskroen. Door de taalgrenswijziging in 1963 wordt de wijk Risquons-Tout naar Moeskroen (Henegouwen) overgeheveld. Vier jaar later wordt de voornoemde parochie bij het bisdom Doornik gevoegd. Deze parochie was reeds in 1874 als de parochie van Sint-Paulus opgericht. De parochie telt ongeveer 1000 inwoners waarvan ongeveer ruim de helft in Moeskroen en de helft in Rekkem.

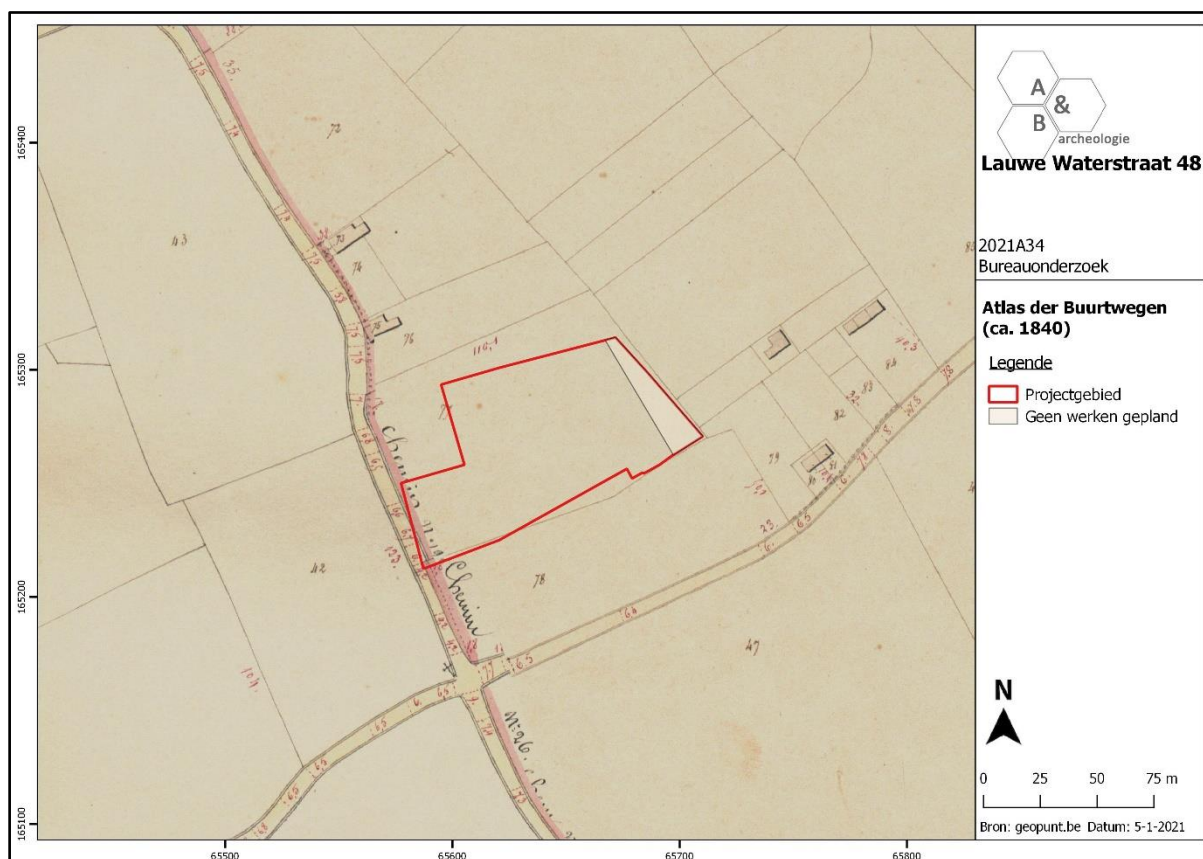
Meer concrete informatie over het plangebied kan afgeleid worden uit cartografische bronnen. De oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied wordt afgebeeld is de Villaretkaart uit 1745-1748. Het omringende stratennet is reeds duidelijk herkenbaar (Waterstraat, Rekkemstraat/Lauwestraat), het plangebied is gelegen ten noordoosten van het kruispunt van deze straten, onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. De omgeving is schaars bebouwd, ten oosten wordt het 'chateau de Lauwe' weergegeven, dit is het eerder vermelde kasteelhof ter Boenaerde. Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 is de projectie niet helemaal correct. Het plangebied wordt deels op akkerland (west), deels op een erf (oost) gesitueerd; vergelijking met de meer accurate 19de-eeuwse kaarten toont dat dit erf net ten oosten van het plangebied dient gesitueerd te worden. Het plangebied is eind 18de eeuw dus nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond, en dat blijft zo gedurende de 19de en een heel eind in de 20ste eeuw. Geleidelijk verschijnt er wat bebouwing rond het plangebied. Op de luchtfoto van 1971 is de bebouwing op het plangebied aanwezig, de configuratie van het terrein verandert quasi niet tot op heden. Interessant om zien is dat er op de topografische kaarten van eind 19de-begin 20ste eeuw meerdere hoogtelijnen worden aangeduid op het terrein, die duiden op een geleidelijke helling naar het oosten op, met een hoogteverschil van ca. 5m van west naar oost. Op de topografische kaart van 1988, op een moment dat de huidige bebouwing reeds aanwezig is, zijn er heel wat minder hoogtelijnen aangeduid. Dit correspondeert met de reële situatie, waarbij er voornamelijk centraal en op het oostelijke deel van het terrein een afgraving van meerdere meter aanwezig is. Deze afgraving zal voor een aanzienlijke bodemverstoring gezorgd hebben, nog versterkt door de aanwezige bebouwing en verharding.

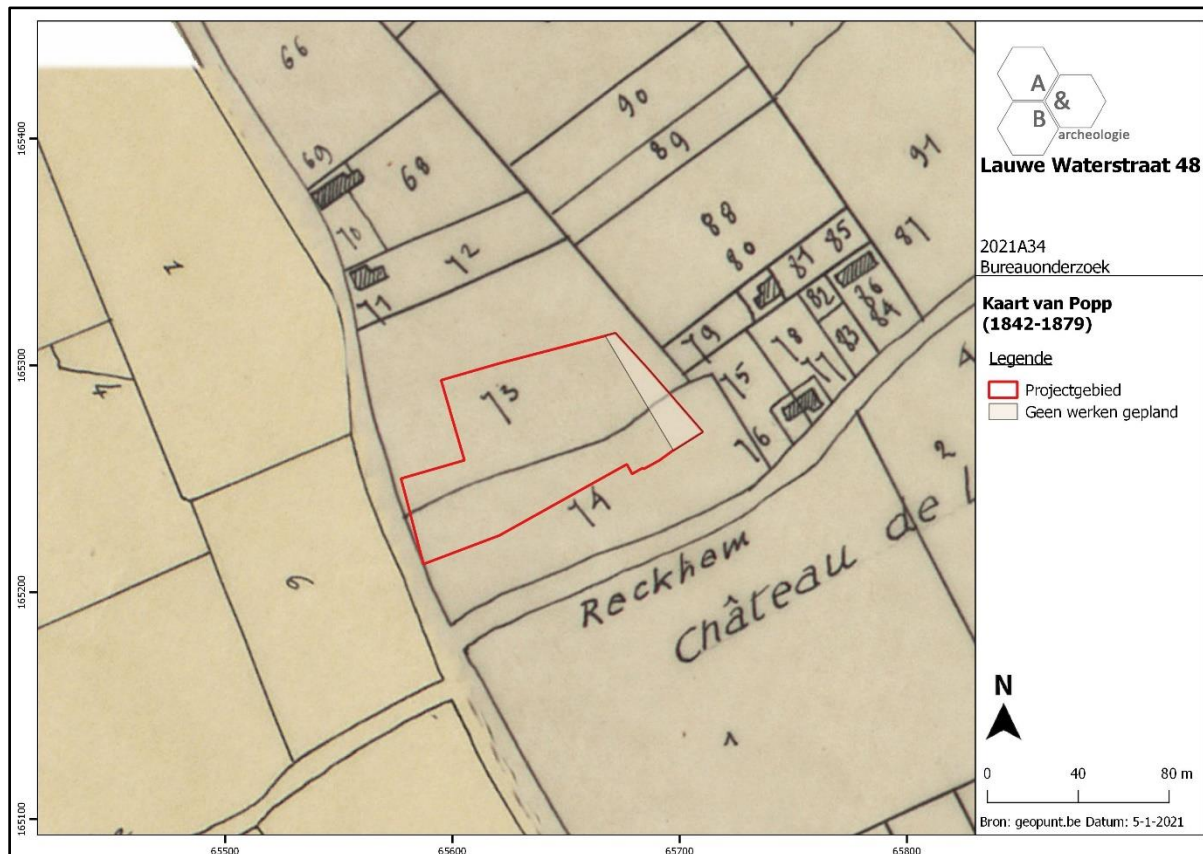
Figuur 17 Benaderende situering van het plangebied ten opzichte van de dorpskernen van Lauwe en Rechem op de Villaretkaart, 1745-1748 (bron: geopunt.be).

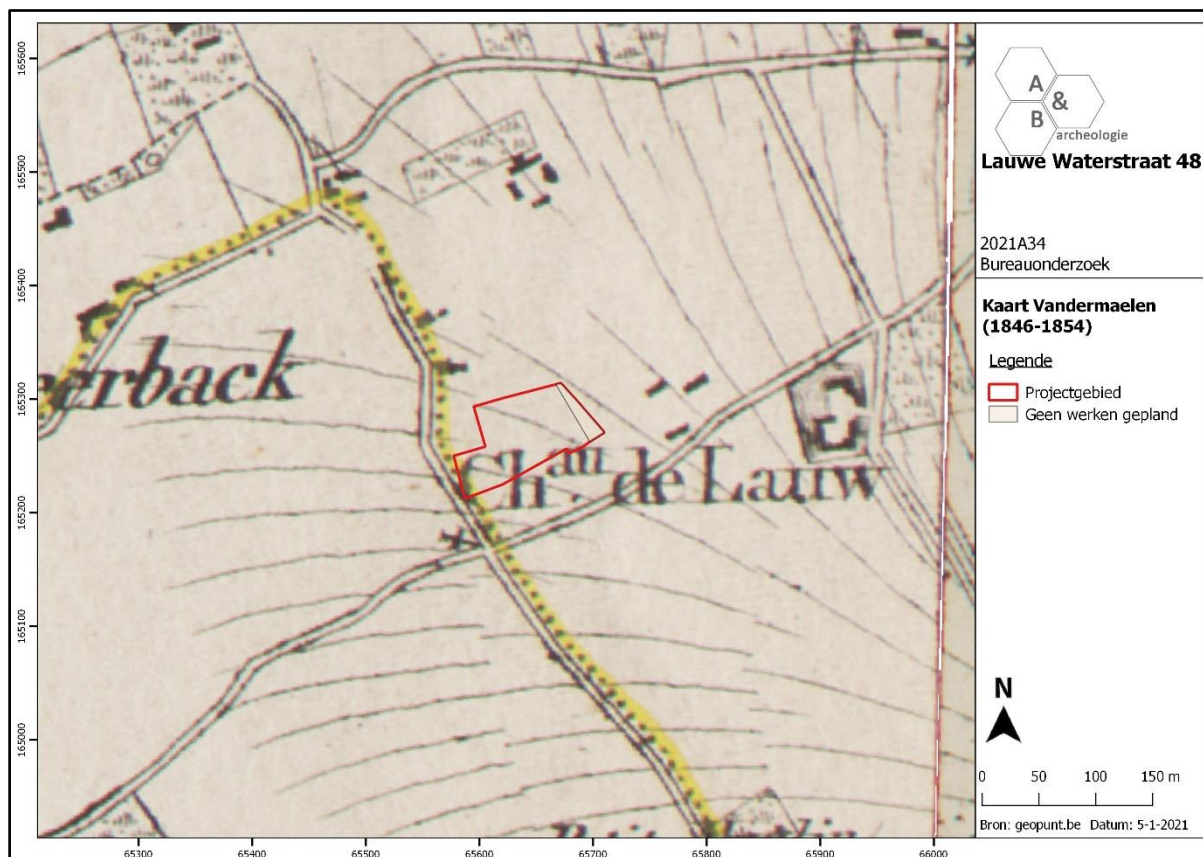
Figuur 18 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende situering van het plangebied (bron: geopunt.be).

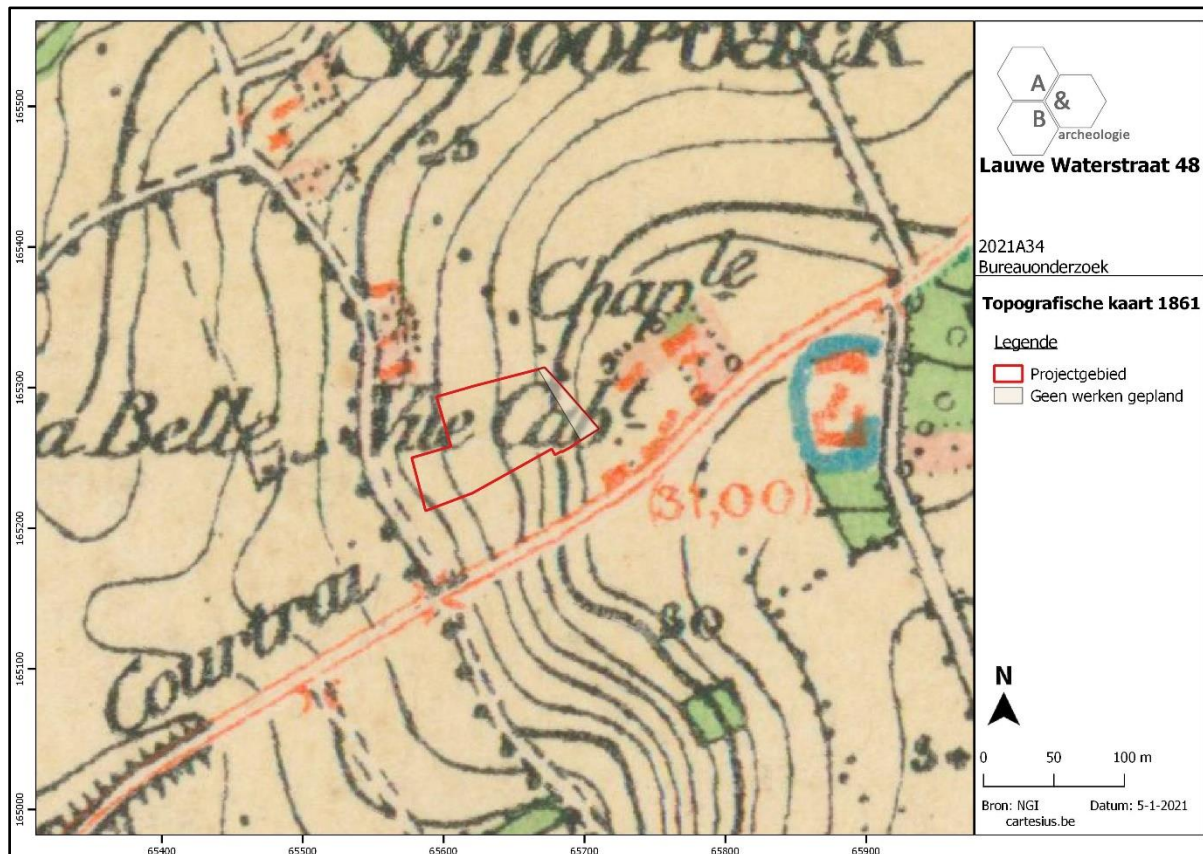
Figuur 19 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

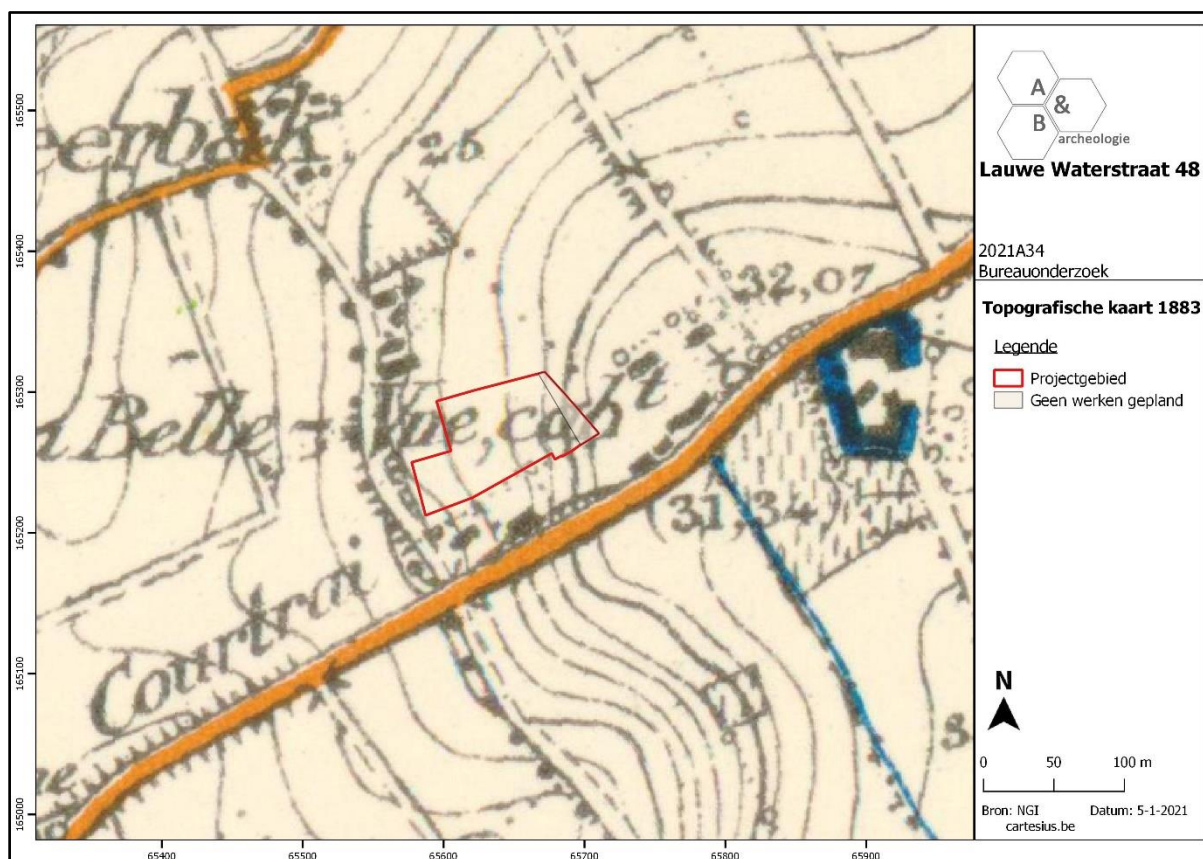
Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

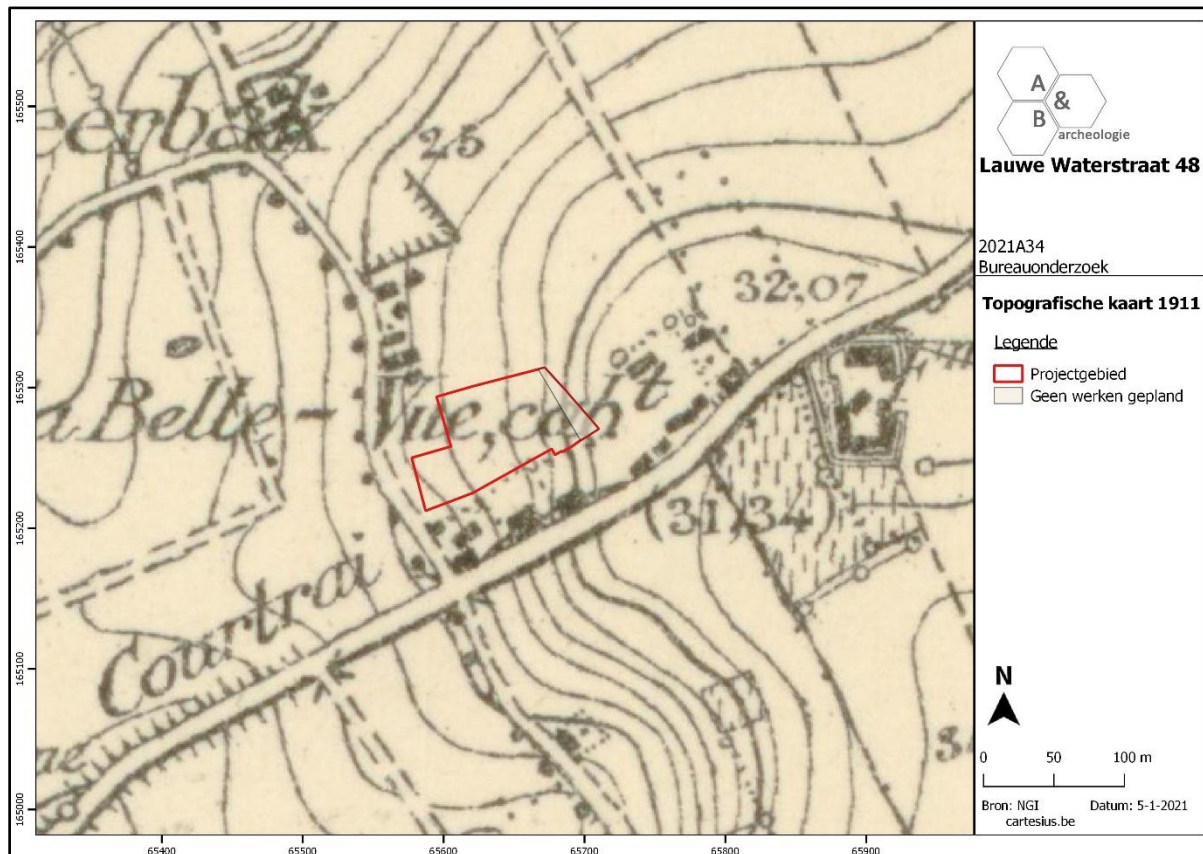
Figuur 21 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

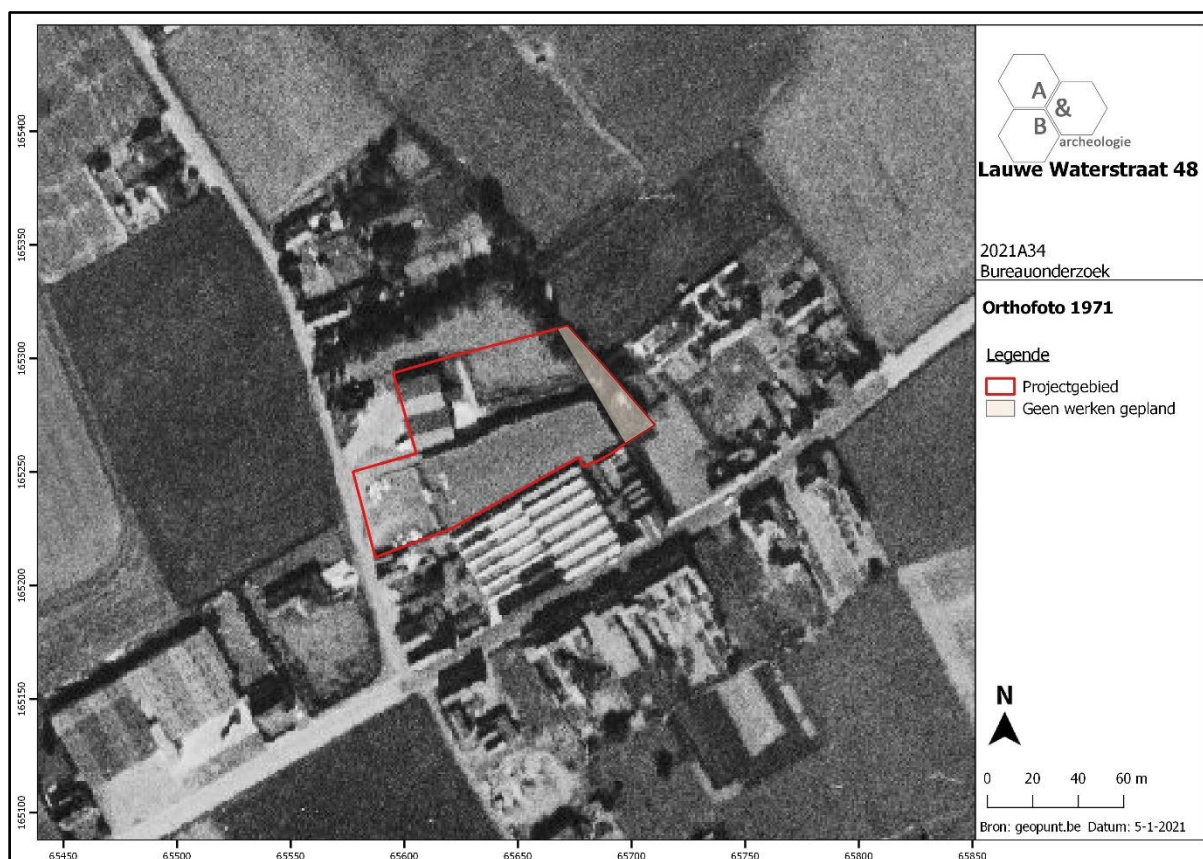
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

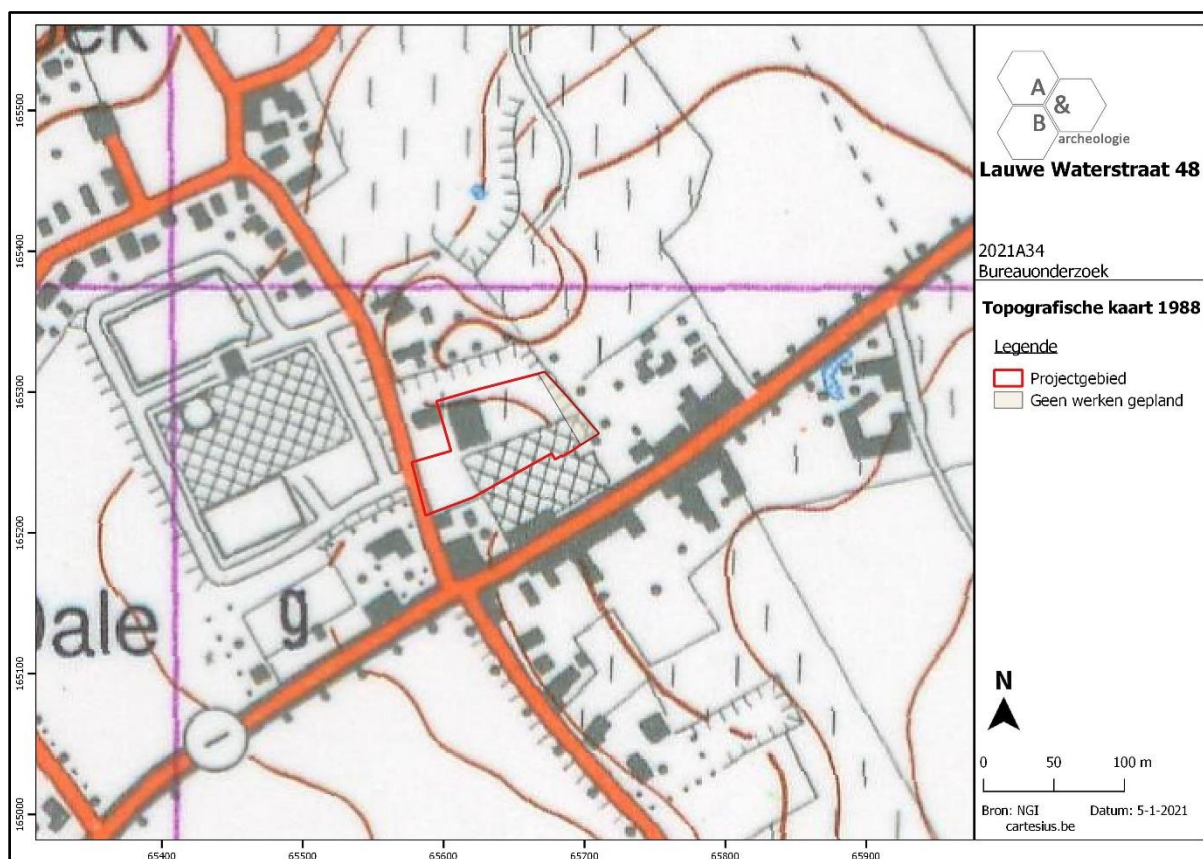
Figuur 24 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1988 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied was steeds gelegen in een landelijk gebied, buiten de dorpskernen van Lauwe en Rekkem, die beiden een vroegmiddeleeuwse oorsprong hebben. De oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied wordt afgebeeld is de Villaretkaart uit 1745-1748. Het omringende stratennet is reeds duidelijk herkenbaar (Waterstraat, Rekkemstraat/Lauwestraat), het plangebied is gelegen ten noordoosten van het kruispunt van deze straten, onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. De omgeving is schaars bebouwd, ten oosten wordt het 'chateau de Lauwe' weergegeven, dat teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht (kasteelhof ter Boenaerde). Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 is de projectie niet helemaal correct. Het plangebied wordt deels op akkerland (west), deels op een erf (oost) gesitueerd; vergelijking met de meer accurate 19de-eeuwse kaarten toont dat dit erf net ten oosten van het plangebied dient gesitueerd te worden. Het plangebied is eind 18de eeuw dus nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond, en dat blijft zo gedurende de 19de en een heel eind in de 20ste eeuw. Geleidelijk verschijnt er wat bebouwing rond het plangebied. Op de luchtfoto van 1971 is de bebouwing op het plangebied aanwezig, de configuratie van het terrein verandert quasi niet tot op heden. Interessant om zien is dat er op de topografische kaarten van eind 19de-begin 20ste eeuw meerdere hoogtelijnen worden aangeduid op het terrein, die duiden op een geleidelijke helling naar het oosten op, met een hoogteverschil van ca. 5m van west naar oost. Op de topografische kaart van 1988, op een moment dat de huidige bebouwing reeds aanwezig is, zijn er heel wat minder hoogtelijnen aangeduid. Dit correspondeert met de reële situatie, waarbij er voornamelijk centraal en op het oostelijke deel van het terrein een afgraving van meerdere meter aanwezig is. Deze afgraving zal voor een aanzienlijke bodemverstoring gezorgd hebben, nog versterkt door de aanwezige bebouwing en verharding.

- Het grondgebied van Lauwe wordt in het noorden bepaald door de Leie en diens vallei. Ten zuiden van de vallei zijn enkele heuvelruggen gelegen, en meerdere waterloopjes wateren vanaf deze ruggen af naar de Leie. Het plangebied is gelegen op het noordelijke uiteinde van zo'n hogere rug, buiten de vallei van de Leie. De Leie bevindt zich zo'n 500m ten noorden van het terrein, 600m ten westen stroomt diens bijrivier de Palingbeek. De specifieke ligging van het plangebied – op een hogere top uitkijkend over de Leievallei en de omringende lagere gronden – is duidelijk te zien op het digitale hoogtemodel. Op het detail van het hoogtemodel, als wordt ingezoomd op het plangebied, is te zien dat het terrein geleidelijk helt van west (+25m TAW) naar oost (+27m TAW), om dan aan de oostelijke grens plots te stijgen naar +30m TAW en hoger. De gronden ten zuiden en iets ten noorden kennen deze abrupte overgang niet, daar is de daling van oost naar west veel geleidelijker. Dit duidt er ontegensprekelijk op dat heuveltop ter hoogte van het terrein aanzienlijk is afgegraven (meerdere meter diep, vooral in de centrale en oostelijke zone), vermoedelijk voor het creëren van een vlakker terrein voorafgaand de bouw van de huidige gebouwen. Dit kon ook reeds vastgesteld worden basis van de historische kaarten en luchtfoto's. Het grootste deel van het terrein wordt gekarteerd als een sterk gleyige kleibodem zonder profiel, met een sterke antropogene invloed. De bodemkaart werd

opgesteld in de jaren 1950-1960; aangezien het plangebied nog wordt gekarteerd, moet de afgraving van de heuvel en de huidige bebouwing van nadien dateren.

- Op archeologisch gebied zijn er geen gegevens gekend voor de omgeving van het plangebied, wegens het totaal ontbreken van systematisch, gravend onderzoek in deze regio ten zuiden van de Leie. Puur op basis van de voormalige landschappelijke ligging (op een hoogte die de Leievallei overschouwt) zou dit een uitgelezen plek kunnen zijn voor menselijke aanwezigheid uit het verleden, maar deze verwachting moet serieus naar beneden worden bijgesteld: er kan op basis van het bureauonderzoek ontegensprekelijk aangetoond worden dat het grootste deel van het terrein meerdere meter is afgegraven voorafgaand het oprichten van de huidige gebouwen en verharding. Deze bouwwerken zullen vervolgens nog voor een bijkomende bodemverstoring gezorgd hebben. De kans dat er nog een archeologisch niveau bewaard is binnen de contouren van het plangebied is zo goed als onbestaande.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De loodsen op het terrein worden gesloopt, de verhardingen opgebroken, en de groenzone in de noordoostelijke hoek wordt verwijderd. De groenzone langs de oostelijke grens blijft behouden, dit is een zone van 573m² waar geen werken zullen gebeuren. Vervolgens wordt op het terrein een bedrijfsverzamelgebouw ingericht, bestaande uit 18 individuele units. Deze zijn bereikbaar via een nieuwe weg die zal aansluiten op de Waterstraat. Langs de weg worden aan de units parkeerplekken voorzien. Op het nieuwe bedrijventerrein worden ook 2 wadi's uitgegraven. Verspreid over het terrein worden onder de verharding 14 regenwaterputten geplaatst, en in de weg worden 3 infiltratietunnels voorzien, alsook een riolering. De nieuwe vloer van de units komt ca. 0,5m lager te liggen dan de huidige vloer van de loodsen, wat betekent dat er na de sloopwerken en voorafgaand de bouwwerken een nivellering van ca. 0,5m diep zal plaatsvinden op het grootste deel van het terrein. In het noordoosten wordt een langgerekte wadi aangelegd. De wadi, regenwaterputten en infiltratietunnels worden uitgegraven tot ca. 2 à 2,5m onder de nieuwe vloer. Het grootste deel van de opgebroken parking blijft braakliggend; deze zone is gelegen in woongebied, later zal hier een aparte aanvraag voor omgevingsvergunning worden ingediend voor het bouwen van woningen. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het grootste deel van het plangebied: sloop en opbraakwerken, nivellering tot 0,5m diep, uitgravingen voor aanleg van de weg, de nutsleidingen en -voorzieningen en de wadi, het optrekken van bedrijfsunits. Ook het verkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Deze werken vinden dus niet plaats op de oostelijke zone van 573m², de geplande werken zullen een impact hebben op een terrein van ca. 6458m².

Op basis van het bureauonderzoek kan aangetoond worden dat er zo goed als zeker geen archeologische site meer aanwezig kan zijn op het terrein. Een verder vooronderzoek zal om die reden geen kennisvermeerdering opleveren, en wordt dus ook niet geadviseerd.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied was steeds gelegen in een landelijk gebied, buiten de dorpskernen van Lauwe en Rekkem, die beiden een vroegmiddeleeuwse oorsprong hebben. De oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied wordt afgebeeld is de Villaretkaart uit 1745-1748. Het omringende stratennet is reeds duidelijk herkenbaar (Waterstraat, Rekkemstraat/Lauwestraat), het plangebied is gelegen ten noordoosten van het kruispunt van deze straten, onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. De omgeving is schaars bebouwd, ten oosten wordt het 'chateau de Lauwe' weergegeven, dat teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht (kasteelhof ter Boenaerde). Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 is de projectie niet helemaal correct. Het plangebied wordt deels op akkerland (west), deels op een erf (oost) gesitueerd; vergelijking met de meer accurate 19de-eeuwse kaarten toont dat dit erf net ten oosten van het plangebied dient gesitueerd te worden. Het plangebied is eind 18de eeuw dus nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond, en dat blijft zo gedurende de 19de en een heel eind in de 20ste eeuw. Geleidelijk verschijnt er wat bebouwing rond het plangebied. Op de luchtfoto van 1971 is de bebouwing op het plangebied aanwezig, de configuratie van het terrein verandert quasi niet tot op heden. Interessant om zien is dat er op de topografische kaarten van eind 19de-begin 20ste eeuw meerdere hoogtelijnen worden aangeduid op het terrein, die duiden op een geleidelijke helling naar het oosten op, met een hoogteverschil van ca. 5m van west naar oost. Op de topografische kaart van 1988, op een moment dat de huidige bebouwing reeds aanwezig is, zijn er heel wat minder hoogtelijnen aangeduid. Dit correspondeert met de reële situatie, waarbij er voornamelijk centraal en op het oostelijke deel van het terrein een afgraving van meerdere meter aanwezig is. Deze afgraving zal voor een aanzienlijke bodemverstoring gezorgd hebben, nog versterkt door de aanwezige bebouwing en verharding.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Er kan op basis van het bureauonderzoek ontegensprekelijk aangetoond worden dat het grootste deel van het terrein meerdere meter is afgegraven voorafgaand het oprichten van de huidige gebouwen en verharding. Deze bouwwerken zullen vervolgens nog voor een bijkomende bodemverstoring gezorgd hebben. De kans dat er nog een archeologisch niveau bewaard is binnen de contouren van het plangebied is zo goed als onbestaande.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Niet van toepassing.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De loodsen op het terrein worden gesloopt, de verhardingen opgebroken, en de groenzone in de noordoostelijke hoek wordt verwijderd. De groenzone langs de oostelijke grens blijft behouden, dit is een zone van 573m² waar geen werken zullen gebeuren. Vervolgens wordt op het terrein een bedrijfsverzamelgebouw ingericht, bestaande uit 18 individuele units. Deze zijn bereikbaar via een nieuwe wegenis die zal aansluiten op de Waterstraat. Langs de wegenis worden aan de units

parkeerplekken voorzien. Op het nieuwe bedrijventerrein worden ook 2 wadi's uitgegraven. Verspreid over het terrein worden onder de verharding 14 regenwaterputten geplaatst, en in de wegenis worden 3 infiltratietunnels voorzien, alsook een riolering. De nieuwe vloerpas van de units komt ca. 0,5m lager te liggen dan de huidige vloerpas van de loodsen, wat betekent dat er na de sloopwerken en voorafgaand de bouwwerken een nivellering van ca. 0,5m diep zal plaatsvinden op het grootste deel van het terrein. In het noordoosten wordt een langgerekte wadi aangelegd. De wadi, regenwaterputten en infiltratietunnels worden uitgegraven tot ca. 2 à 2,5m onder de nieuwe vloerpas. Het grootste deel van de opgebroken parking blijft braakliggend; deze zone is gelegen in woongebied, later zal hier een aparte aanvraag voor omgevingsvergunning worden ingediend voor het bouwen van woningen.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het grootste deel van het plangebied: sloop en opbraakwerken, nivellering tot 0,5m diep, uitgravingen voor aanleg van de wegenis, de nutsleidingen en -voorzieningen en de wadi, het optrekken van bedrijfsunits. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Deze werken vinden dus niet plaats op de oostelijke zone van 573m², de geplande werken zullen een impact hebben op een terrein van ca. 6458m².

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De kans dat er nog een archeologisch niveau bewaard is binnen de contouren van het plangebied is zo goed als onbestaande.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Niet van toepassing.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Lauwe Waterstraat 48 (deelgemeente van Menen, provincie West-Vlaanderen), deels gelegen in woongebied, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Deze archeologienota is een herwerking van de reeds in akte genomen archeologienota met ID 17259. Omdat de bouwplannen ondertussen licht gewijzigd zijn ten opzichte van de bouwplannen opgenomen in die initiële archeologienota, dient er een nieuwe archeologienota opgemaakt te worden. Deze verschilt niet wezenlijk van de eerste versie, enkel de bouwplannen en de beschrijving van de werken zijn wat aangepast. Voor het overige is de archeologienota niet gewijzigd, ook het advies is hetzelfde gebleven, net als de projectcode.

Het terrein is ca. 7031m² groot en heeft een onregelmatige, west-oost georiënteerde vorm. Het sluit in het westen aan op Waterstraat. Aan de straatzijde zijn een verharde parking en openlucht showroom aanwezig, de rest van het terrein wordt ingenomen door magazijnen en fabrieksgebouwen, met enige verharding rondom. In de noordoostelijke hoek en langs de oostelijke grens is een groenzone aanwezig. Deze oostelijke groenzone is gelegen op een steil talud; de gronden net ten oosten van het plangebied zijn ca. 3m hoger gelegen dan het plangebied.

Het plangebied was steeds gelegen in een landelijk gebied, buiten de dorpskernen van Lauwe en Rekkem, die beiden een vroegmiddeleeuwse oorsprong hebben. De oudst betrouwbare kaart waarop ook het plangebied wordt afgebeeld is de Villaretkaart uit 1745-1748. Het omringende stratenet is reeds duidelijk herkenbaar (Waterstraat, Rekkemstraat/Lauwestraat), het plangebied is gelegen ten noordoosten van het kruispunt van deze straten, onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. De omgeving is schaars bebouwd, ten oosten wordt het 'chateau de Lauwe' weergegeven, dat teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht (kasteelhof ter Boenaerde). Op de Ferrariskaart uit ca. 1777 is de projectie niet helemaal correct. Het plangebied wordt deels op akkerland (west), deels op een erf (oost) gesitueerd; vergelijking met de meer accurate 19de-eeuwse kaarten toont dat dit erf net ten oosten van het plangebied dient gesitueerd te worden. Het plangebied is eind 18de eeuw dus nog steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond, en dat blijft zo gedurende de 19de en een heel eind in de 20ste eeuw. Geleidelijk verschijnt er wat bebouwing rond het plangebied. Op de luchtfoto van 1971 is de bebouwing op het plangebied aanwezig, de configuratie van het terrein verandert quasi niet tot op heden. Interessant om zien is dat er op de topografische kaarten van eind 19de-begin 20ste eeuw meerdere hoogtelijnen worden aangeduid op het terrein, die duiden op een geleidelijke helling naar het oosten op, met een hoogteverschil van ca. 5m van west naar oost. Op de topografische kaart van 1988, op een moment dat de huidige bebouwing reeds aanwezig is, zijn er heel wat minder hoogtelijnen aangeduid. Dit correspondeert met de reële situatie, waarbij er voornamelijk centraal en op het oostelijke deel van het terrein een afgraving van meerdere meter aanwezig is. Deze afgraving zal voor een aanzienlijke bodemverstoring gezorgd hebben, nog versterkt door de aanwezige bebouwing en verharding.

Het grondgebied van Lauwe wordt in het noorden bepaald door de Leie en diens vallei. Ten zuiden van de vallei zijn enkele heuvelruggen gelegen, en meerdere waterloopjes wateren vanaf deze ruggen af naar de Leie. Het plangebied is gelegen op het noordelijke uiteinde van zo'n hogere rug, buiten de vallei van de Leie. De Leie bevindt zich zo'n 500m ten noorden van het terrein, 600m ten westen stroomt diens bijrivier de Palingbeek. De specifieke ligging van het plangebied – op een hogere top uitkijkend over de Leievallei en de omringende lagere gronden – is duidelijk te zien op het digitale hoogtemodel. Op het detail van het hoogtemodel, als wordt ingezoomd op het plangebied, is te zien dat het terrein geleidelijk helt van west (+25m TAW) naar oost (+27m TAW), om dan aan de oostelijke grens plots te stijgen naar +30m TAW en hoger. De gronden ten zuiden en iets ten noorden kennen deze abrupte overgang niet, daar is de daling van oost naar west veel geleidelijker. Dit duidt er op tegensprekelijk op dat heuveltop ter hoogte van het terrein aanzienlijk is afgegraven (meerdere meter diep, vooral in de centrale en oostelijke zone), vermoedelijk voor het creëren van een vlakker terrein voorafgaand de bouw van de huidige gebouwen. Dit kon ook reeds vastgesteld worden basis van de historische kaarten en luchtfoto's. Het grootste deel van het terrein wordt gekarteerd als een sterk gleyige kleibodem zonder profiel, met een sterke antropogene invloed. De bodemkaart werd opgesteld in de jaren 1950-1960; aangezien het plangebied nog wordt gekarteerd, moet de afgraving van de heuvel en de huidige bebouwing van nadien dateren.

Op archeologisch gebied zijn er geen gegevens gekend voor de omgeving van het plangebied, wegens het totaal ontbreken van systematisch, gravend onderzoek in deze regio ten zuiden van de Leie. Puur op basis van de voormalige landschappelijke ligging (op een hoogte die de Leievallei overschouwt) zou dit een uitgelezen plek kunnen zijn voor menselijke aanwezigheid uit het verleden, maar deze verwachting moet serieus naar beneden worden bijgesteld: er kan op basis van het bureauonderzoek ontegensprekelijk aangetoond worden dat het grootste deel van het terrein meerdere meter is afgegraven voorafgaand het oprichten van de huidige gebouwen en verharding. Deze bouwwerken zullen vervolgens nog voor een bijkomende bodemverstoring gezorgd hebben. De kans dat er nog een archeologisch niveau bewaard is binnen de contouren van het plangebied is zo goed als onbestaande.

De loodsen op het terrein worden gesloopt, de verhardingen opgebroken, en de groenzone in de noordoostelijke hoek wordt verwijderd. De groenzone langs de oostelijke grens blijft behouden, dit is een zone van 573m² waar geen werken zullen gebeuren. Vervolgens wordt op het terrein een bedrijfsverzamelgebouw ingericht, bestaande uit 18 individuele units. Deze zijn bereikbaar via een nieuwe wegnis die zal aansluiten op de Waterstraat. Langsheen de wegnis worden aan de units parkeerplekken voorzien. Op het nieuwe bedrijventerrein worden ook 2 wadi's uitgegraven. Verspreid over het terrein worden onder de verharding 14 regenwaterputten geplaatst, en in de wegnis worden 3 infiltratietunnels voorzien, alsook een riolering. De nieuwe vloerpas van de units komt ca. 0,5m lager te liggen dan de huidige vloerpas van de loodsen, wat betekent dat er na de sloopwerken en voorafgaand de bouwwerken een nivellering van ca. 0,5m diep zal plaatsvinden op het grootste deel van het terrein. In het noordoosten wordt een langgerekte wadi aangelegd. De wadi, regenwaterputten en infiltratietunnels worden uitgegraven tot ca. 2 à 2,5m onder de nieuwe vloerpas. Het grootste deel van de opgebroken parking blijft braakliggend; deze zone is gelegen in woongebied, later zal hier een aparte aanvraag voor omgevingsvergunning worden ingediend voor het bouwen van woningen. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het grootste deel van het plangebied: sloop en opbraakwerken, nivellering tot 0,5m diep, uitgravingen voor aanleg van de wegnis, de

nutsleidingen en -voorzieningen en de wadi, het optrekken van bedrijfsunits. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Deze werken vinden dus niet plaats op de oostelijke zone van 573m², de geplande werken zullen een impact hebben op een terrein van ca. 6458m².

Op basis van het bureauonderzoek kan aangetoond worden dat er zo goed als zeker geen archeologische site meer aanwezig kan zijn op het terrein. Een verder vooronderzoek zal om die reden geen kennisvermeerdering opleveren, en wordt dus ook niet geadviseerd.

5. Bibliografie

- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroerenderfgoed.be/>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://www.google.com/maps/>
- <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/17259>

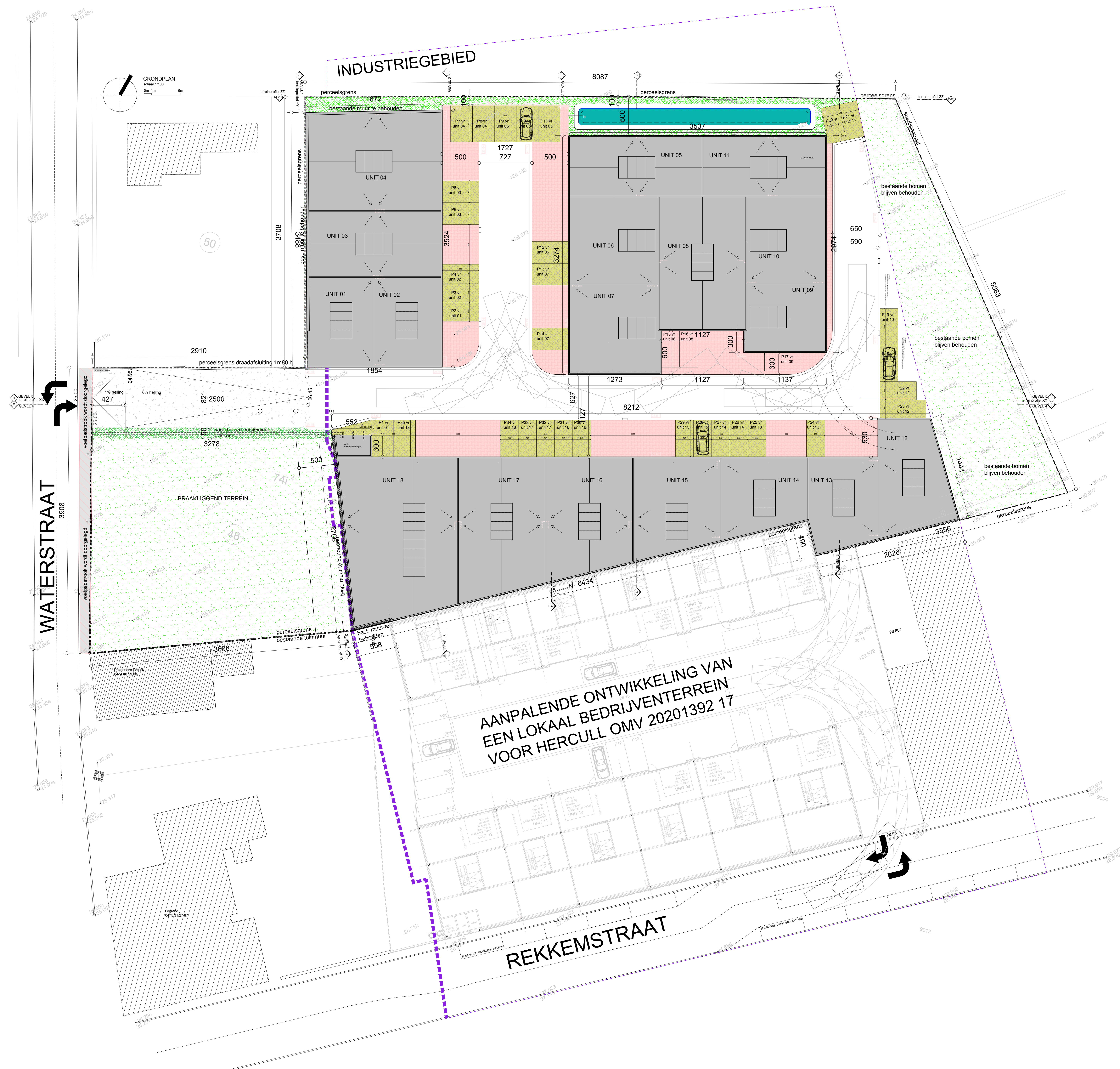
6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2020 (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Recente luchtfoto met zicht op het plangebied (bron: initiatiefnemer).....	8
Figuur 3 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).	8
Figuur 4 Zicht op het plangebied vanuit Waterstraat (bron: https://www.google.com/maps/).	9
Figuur 5 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 6 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	11
Figuur 7 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI). 12	
Figuur 8 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	12
Figuur 9 Zicht op de bodemgebruikskaat met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). ..	13
Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	14
Figuur 12 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 13 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).	16
Figuur 14 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 15 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	18
Figuur 16 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	18
Figuur 17 Benaderende situering van het plangebied ten opzichte van de dorpskernen van Lauwe en Rekkem op de Villaretkaart, 1745-1748 (bron: geopunt.be).	23
Figuur 18 Uitsnede uit de Ferrariskaart met benaderende situering van het plangebied (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 19 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 20 Uitsnede uit de kaart van Popp met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	24
Figuur 21 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1861 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	25
Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	26
Figuur 24 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	26
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	27
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	27
Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1988 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 28 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).....	28

Figuur 29 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be en CAI).....	29
--	----

Bijlage: Bouwplannen (bron: initiatiefnemer).

- GEVELMATERIALEN
1. sandwichpaneel - zilvergrijs
 2. betonpaneel - grijs
 3. aluminium schrijfwerk - zwart RAL 9005
 4. poort - zwart RAL 9005
 5. houten gevelbekleding

- LEGENDE
- BETON
 - BETONNEN SANDWICHPANEEL
 - INFLANTING BUREN
 - TE SLOPEN BEBOUWING
 - BESTAANDE MUUR TE BEHOUDEN
- VOOR DE FUNCTIE: BETON EN STAALLEMMENTEN DENEN DE BEKISTINGS- EN WAPENINGS-ANNOEVENDELOOS TE WERKEN VAN DE INGENIEUR STABILITEIT

- BRANDVEILIGHEID
- Het project is voor de brandweer toegankelijk vanaf de Waterstraat. De nodige aanwijzingen worden aangebracht (pijlen, pictogrammen, situatieschema's, enz...)
- De toedien worden uitgerust met branddetectie en RWA-keuzes volgens bijlage 6.
- De veiligheids- en noodverlichting zal in voldoende aantal armaturen worden toegepast om een veilige evacuatie mogelijk te maken.
- Brandblusser
 - Nooduitgang

- LEGENDE NIEUWE TOESTAND OMGEVING
- GRASBETONTEGELS
 - WATERDOORLATENDE KLINKERS betonstraatstenen, 220x110x100, grijs, elleboogverband
 - KWS-VERHARDING
 - aan te planten bodembedekker Cotoneaster radicans 'Eichholz' incl. onkruidwerende laag van houtsnippers WADI / gras

- RWA RIOLERING
- DWA RIOLERING

Ontwikkelen van een lokaal bedrijventerrein

OPDRACHTGEVER	Aannemingen Boschaert nv Y Hoge 114 8500 Kortrijk T +32 (0)9 360 180 F +32 (0)9 360 181 E gert.boschaert@boschaert.be
ARCHITECTENBUREAU	BUREAU GODDEERIS ARCHITECTEN Bismarckpark 9 8500 Kortrijk T +32 (0)9 22 24 19 F +32 (0)9 22 24 13

INDEX	datum	wijziging
	1 A	

BUREAU GODDEERIS ARCHITECTEN

planttype	Architectuur		
adres	Waterstraat 45	8500 Lauve	West-Vlaanderen
kadester	Mennen, 3e Afdeling, sectie A, nrs 73w en 744		
datum	02/04/2021		
projectnummer	2019.282		
schaal	1:200		
fase	Bouwaanvraag		
inhoud	inplantingsplan nieuwe toestand		

